

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐԲ-ՏԵՏՐ

3

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵՔԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ 3

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐՔ-ՏԵՏՐ

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների
Երրորդ դասարանի սովորողների համար

Երևան – 2026

ՀՏԴ

ԳՄԴ

«Մաթեմատիկա 3» աշխատանքային գիրք-տետր / Բարսեղյան Մ. Ս., Պետրոսյան Ա. Ս. ;
Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն. - Եր.: Էդիթ Պրինտ, 2026. - 52 էջ:

Աշխատանքային գիրք-տետրը երաշխավորվել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի 13.02.2026 թվականի 219-Ա/2 հրամանով որպես ուսումնական նյութ:

Աշխատանքային գիրք-տետրը հրատարակության է երաշխավորվել Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի Հատուկ և ներառական կրթության ֆակուլտետի խորհրդի կողմից:

Մասնագիտական խմբագիր՝ Մնացականյան Լ. Ա.

Հեղինակներ՝

Բարսեղյան Մելանյա Սաշայի
Պետրոսյան Սյուզաննա Սամվելի

Գրախոսներ՝

Մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր Հովյան Գ. Ռ.
Մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Սարատիկյան Լ. Հ.

Խմբագիր՝ Սարգսյան Հ. Ա.

Համակարգչային ձևավորում՝ Ստեփանյան Ա. Ռ.

Սույն աշխատանքային գիրք-տետրի նպատակը հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երրորդ դասարանի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողներին «Մաթեմատիկա» առարկայի ուսումնառության ընթացքում լրացուցիչ, առավել պարզեցված և հարմարեցված ուսումնական նյութերի տրամադրումն է:

ISBN

ՀՏԴ

ԳՄԴ

©Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, 2026

Նախարան

«Մաթեմատիկա 3» աշխատանքային գիրք-տետրը նախատեսված է հանրակրթական դպրոցի 3-րդ դասարանի սովորողների համար: Այն մշակվել է ՀՀ հանրակրթության պետական չափորոշի, առարկայական ծրագրի, գործող դասագրքերի հիման վրա՝ ապահովելով ուսման մեջ դժվարություններ ունեցող սովորողների առավել արդյունավետ ուսումնառությունը առարկայի ուսուցման գործընթացում: Աշխատանքային գիրք-տետրը ներառում է հարմարեցված վարժություններ, առաջադրանքներ ու խնդիրներ, որոնք նպաստում են հետևյալ բովանդակային ուղղություններով հմտությունների ձևավորմանը.

- կլոր տասնյակների և երկնիշ թվերի ճանաչում և գրառում,
- 100-ի սահմաններում գումարում և հանում,
- երկարության, զանգվածի և ժամանակի չափումներ համապատասխան միավորներով,
- խնդիրների լուծում ակնառու և գործնական եղանակներով:

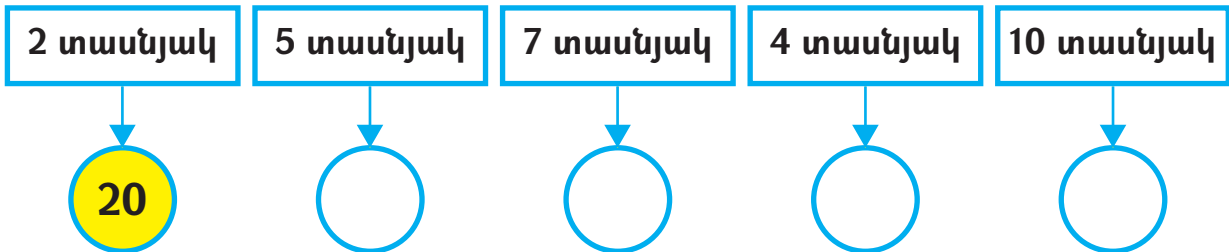
Հարմարեցված առաջադրանքների բովանդակային կառուցվածքը նպատակ ունի նվազեցնել տեղեկատվական ծանրաբեռնվածությունը, ապահովել հստակ քայլային գործողություններ, ինչպես նաև աջակցել սովորողին առաջադրանքներն առավել հետաքրքիր և արդյունավետ կատարելու գործընթացում: Աշխատանքային գիրք-տետրում ներառված առաջադրանքները կարելի է իրականացնել թե՛ խմբային, թե՛ զույգերով և թե՛ անհատական աշխատանքների կատարման ընթացքում:

Մաղթում ենք հաջողություն:

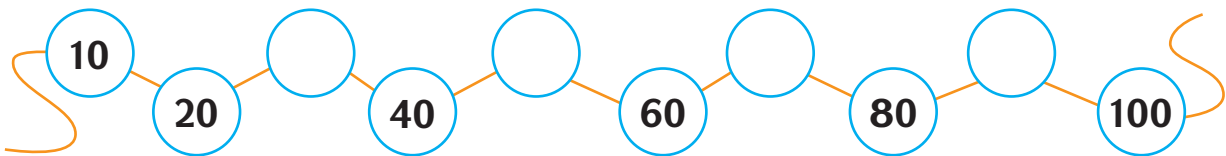
ՀԱՐՅՈՒՐՅԱԿ

Կլոր տասնյակներ

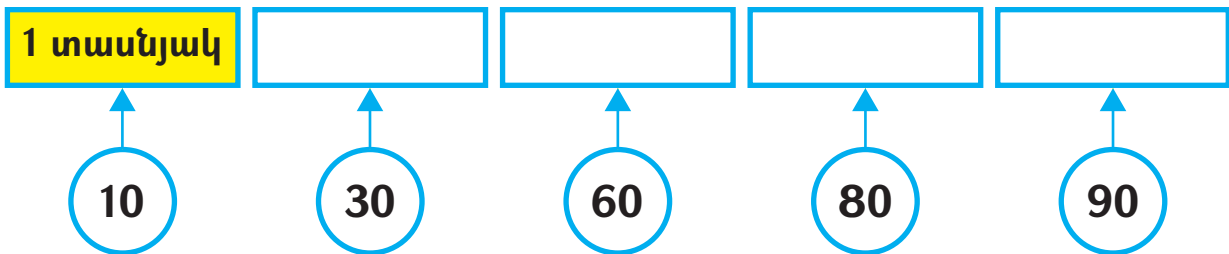
1. Գրառի՛ր կլոր տասնյակներն ըստ նմուշի:

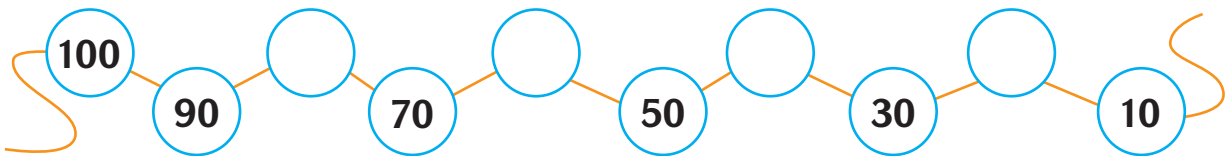
2. Գրառի՛ր բաց թողնված թվերը:

3. Գրի՛ր ըստ նմուշի. քանի՞ տասնյակ կա յուրաքանչյուր թվի մեջ:

4. Գրառի՛ր բաց թողնված թվերը:

5. ա) Անցիր ճանապարհը և հավաքիր բոլոր կրիաներին:
 Միացրու՝ թվերն ըստ փոքրից մեծ հաջորդականության:

The number line has dots at 10, 30, 40, 50, 70, 80, and 90. There are five turtles with the number 3 on their shells. One turtle is at 30, another at 70, one at 20, one at 60, and one at 100.

բ) Հաշվիր՝ քանի միավոր հավաքեցիր:
 Յուրաքանչյուր կրիայի վրա գրված թիվը ցույց է տալիս միավորների քանակը:

$$\boxed{3} + \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$$\boxed{} \times \boxed{3} = \boxed{}$$

6. Նայիր օրինակին և համապատասխանեցրու:

$60 + 10$	90
$50 + 10$	80
$40 + 10$	70
$80 + 10$	60
$70 + 10$	50
$30 + 10$	40

A red line connects the $60 + 10$ box to the 70 box.

7. Նայիր օրինակին և համապատասխանեցրո՛ւ:

$50 - 10$	30
$40 - 10$	40
$70 - 10$	50
$60 - 10$	60
$90 - 10$	70
$80 - 10$	80

8. Գրիր բաց թողնված թվերը:

20	30		50		70
----	----	--	----	--	----

50	60		80		100
----	----	--	----	--	-----

9. ա) Հաշվիր և գրիր՝ քանի մատիտ կա նկարում:

բ) Գտիր այն օրինակը, որի պատասխանը մատիտների թիվն է:
Վերցրո՛ւ շրջանակի մեջ:

$30 + 10 = \underline{\quad}$	$60 - 10 = \underline{\quad}$	$60 + 10 = \underline{\quad}$	$50 - 10 = \underline{\quad}$
$70 - 10 = \underline{\quad}$	$20 + 10 = \underline{\quad}$	$40 - 10 = \underline{\quad}$	$40 + 10 = \underline{\quad}$
$50 + 10 = \underline{\quad}$	$30 - 10 = \underline{\quad}$	$80 + 10 = \underline{\quad}$	$90 - 10 = \underline{\quad}$

10. Համեմատիր ձվերի քանակը վանդակում նշված թվի հետ:
Դիր >, < կամ = նշանը կարմիր վանդակում:

The diagram shows four egg trays arranged in a 2x2 grid. Each tray contains 10 eggs and has a box with the number '10' below it. To the right of the trays are two boxes: a red one and a blue one containing the number '50'.

11. Կատարիր գումարում:

Յուրաքանչյուր գումարման օրինակի համար գրիր հանման մեկ օրինակ:
Տես նմուշը:

$$\boxed{20} + \boxed{10} = \boxed{30}$$

$$\boxed{40} + \boxed{10} = \boxed{}$$

$$\boxed{30} - \boxed{10} = \boxed{20}$$

$$\boxed{} - \boxed{10} = \boxed{}$$

$$\boxed{30} + \boxed{10} = \boxed{}$$

$$\boxed{50} + \boxed{10} = \boxed{}$$

$$\boxed{} - \boxed{10} = \boxed{}$$

$$\boxed{} - \boxed{10} = \boxed{}$$

21-100 թվերը

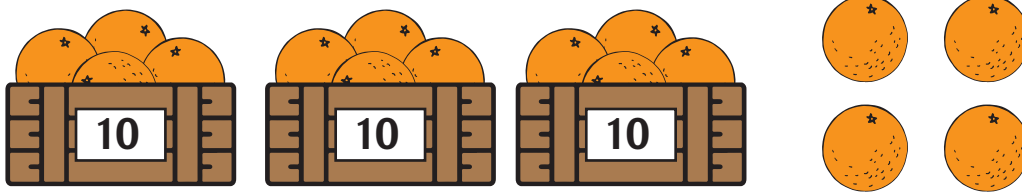
12. Կազմի՛ր գումարման օրինակներ և լուծի՛ր:

1) Ընդամենը քանի՞ բալ կա:

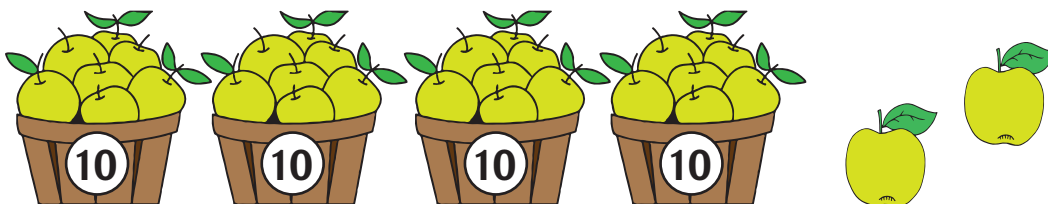
$$\square \square + \square = \square \square$$

2) Ընդամենը քանի՞ նարինջ կա:

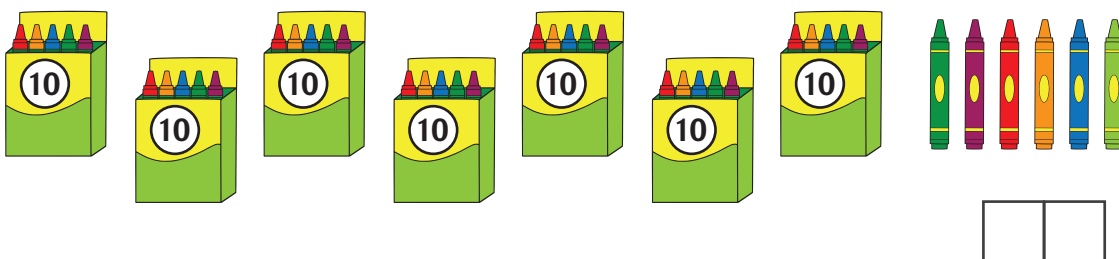
$$\square \square + \square = \square \square$$

3) Ընդամենը քանի՞ խնձոր կա:

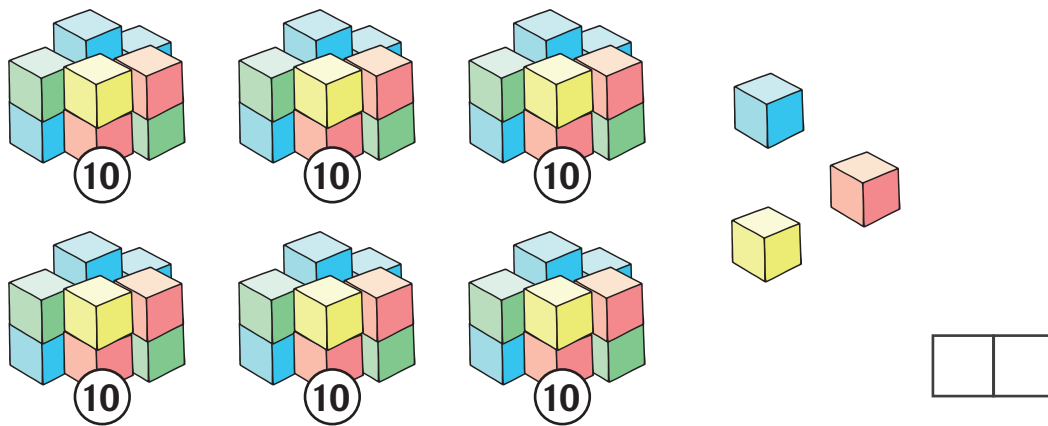
$$\square \square + \square = \square \square$$

13. Գրի՛ր վանդակում՝ ընդամենը քանի՞ մատիտ կա:

$$\square \square$$

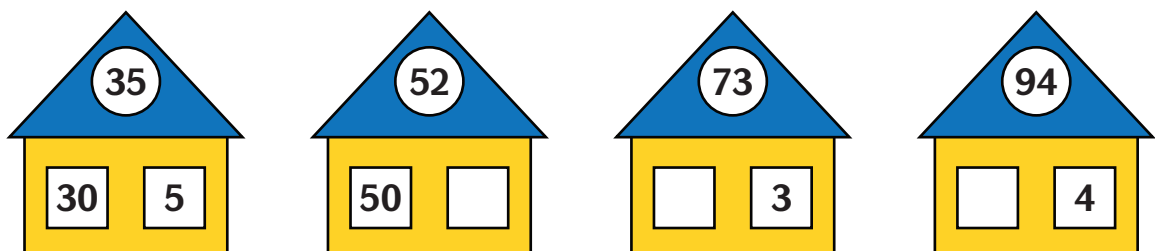
14. Գրիր վանդակում՝ ընդամենը քանի խորանարդ կա:

15. Գրիր վանդակում՝ ընդամենը քանի կոճակ կա:

16. Գուշակիր՝ հր թվերն են բացակայում յուրաքանչյուր տնակում:
Լրացրո՛ւ այդ բաց պատուհանները:

17. Յո՛ւյց տուր՝ քանի կլոր տասնյակ և քանի միավոր կա յուրաքանչյուր թվի մեջ:

34 →	30 և 4	57 →	___ և ___
29 →	___ և ___	61 →	___ և ___
48 →	___ և ___	85 →	___ և ___

18. Ներկայացրո՛ւ թվերը կլոր տասնյակների և միավորների տեսքով ըստ նմուշի:

$27 = 20 + 7$		
$32 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$56 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$81 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$
$29 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$63 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$98 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$
$43 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$75 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$	$59 = \underline{\quad} + \underline{\quad}$

19. Կատարիր գումարում:

Գտիր այն փուչիկը, որի վրա գրված է օրինակի պատասխանը:
Եզրագծիր և գունավորիր:

	+		=			
	+		=			
	+		=			

20. Լուծիր օրինակները:

Գրիր պատասխանները:

$2 + 6 = \underline{\quad}$

$30 + 2 = \underline{\quad}$

$40 + 5 = \underline{\quad}$

$20 + 6 = \underline{\quad}$

$3 + 2 = \underline{\quad}$

$4 + 5 = \underline{\quad}$

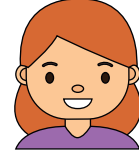
21. Որոշիր՝ ով որ օրինակն է լուծել:

Յուրաքանչյուրի ստացած արդյունքը գծով միացրու իր օրինակին:

46

- 40 + 6
- 60 + 4
- 45 + 1
- 63 + 1

64

22. Յուրաքանչյուր տրված թվի համար գրիր նրան հաջորդող թիվը, ինչպես ներկայացված է օրինակում:

45	46	38		61	
23		57		84	

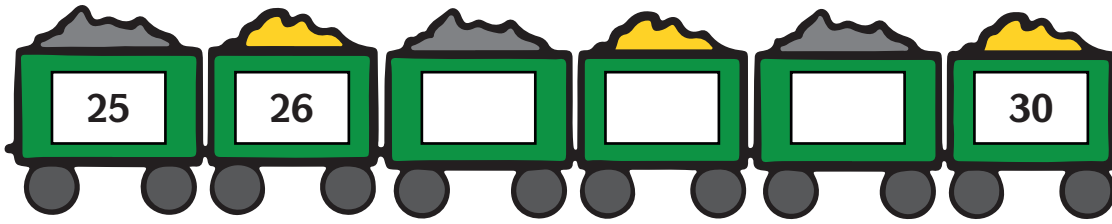
23. Յուրաքանչյուր տրված թվի համար գրիր նրա անմիջապես նախորդ թիվը:

21	22		43		74
	35		67		98

24. Յուրաքանչյուր տրված թվի համար գրիր նրան նախորդող և հաջորդող թվերը, ինչպես տրված է օրինակում:

24	25	26		73	
	54			41	
	68			81	

25. Բեռնատար գնացքի վագոնների վրա գրիր բաց թողնված թվերն ըստ հաջորդականության:

26. Ո՞ր թվերն են գտնվում տրված թվերի արանքում:
 Լրացրու՝ բաց թողնված թվերը:
 Ստուգիր քեզ հաշվելու միջոցով:

31	32	33		56		58
27		29		63		65

27. Հաշվիր և գրիր՝ քանի՞ ձու կա յուրաքանչյուր նկարում: Համեմատիր ձվերի քանակները:
 Դիր $>$, $<$, $=$ նշանը:

	$>$ $<$ $=$	

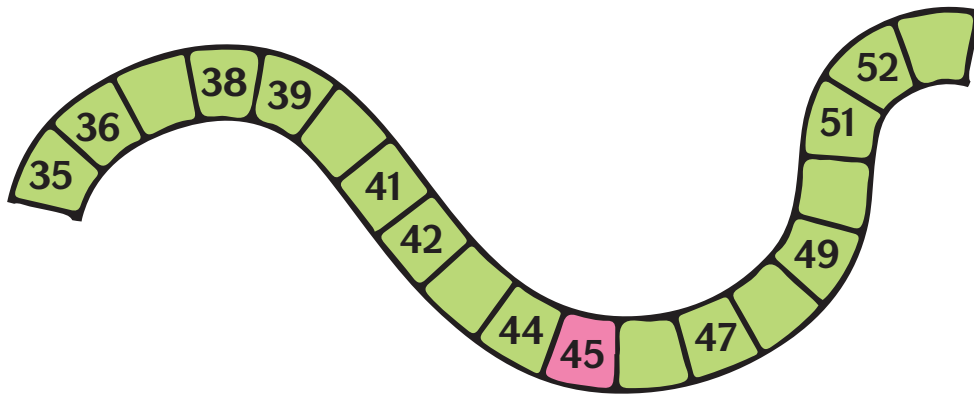
28. Լուծիր օրինակները: Գրառի՛ր պատասխանները:

$34 + 1 = \square$	$59 - 1 = \square$	$40 + 1 = \square$
$34 - 1 = \square$	$59 + 1 = \square$	$40 - 1 = \square$

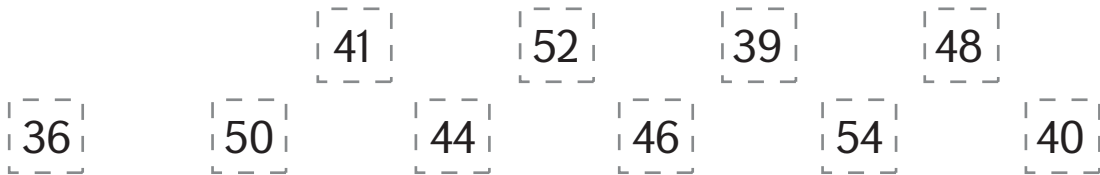
29. Կռահիր՝ որ համարներն են բացակայում դռների վրա:
 Լրացրո՛ւ բաց թողնված համարները:

30. ա) Լրացրո՛ւ բաց թողնված թվերը:

բ) Գտիր 5 թիվ, որոնք մեծ են 45-ից:
 Վերցրո՛ւ դրանք շրջանակի մեջ:

31. Գրիր այն բոլոր երկնիշ թվերը, որոնց տասնյակների քանակը 3 է:

30	31	—							39
----	----	---	--	--	--	--	--	--	----

32. Գրիր այն բոլոր երկնիշ թվերը, որոնց տասնյակների քանակը 5 է:

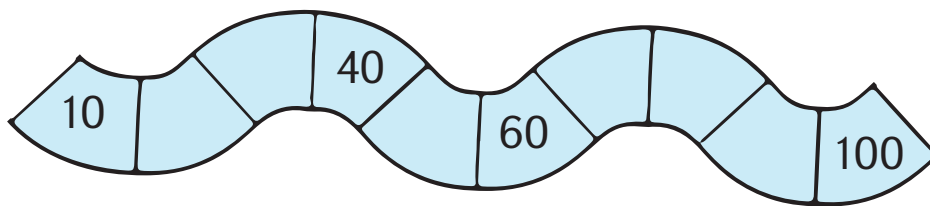
50	51	—							59
----	----	---	--	--	--	--	--	--	----

33. ա) Գրիր այն բոլոր երկնիշ թվերը, որոնց տասնյակների քանակը 7 է:
Ասա՛ հր թիմս ես գրել առաջին վանդակում, հր թիվը՝ վերջին վանդակում:

70	7__	__							79
----	-----	----	--	--	--	--	--	--	----

բ) Քանի այդպիսի թիվ հաշվեցիր. գրիր վանդակում:

34. Լրացրո՛ւ բաց թողնված կլոր տասնյակները:

35. Լրացրո՛ւ աղյուսակը, ինչպես տրված է օրինակում:

Տասնյակ	Միավոր	Թիվ
5	4	54
3	2	
8	3	
6	7	

36. Լրացրո՛ւ աղյուսակը, ինչպես տրված է օրինակում:

Տասնյակ	Միավոր	Թիվ
2	1	21
		37
		49
		25

37. Լրացրո՛ւ աղյուսակը, ինչպես տրված է օրինակում:

Տասնյակ	Միավոր	Թիվ
5	4	
4	2	
		65
		34

38. Գրի՛ր մինչև 100-ը բոլոր այն երկնիշ թվերը, որոնց միավորների կարգում 0 է: Ինչպե՛ս են կոչվում այդ թվերը:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

39. Կարգային գումարելիները գումարի՛ր իրար և գրի՛ր արդյունքը:

$$\boxed{60} + \boxed{3} = \boxed{} \quad \boxed{40} + \boxed{8} = \boxed{} \quad \boxed{30} + \boxed{5} = \boxed{}$$

$$\boxed{70} + \boxed{2} = \boxed{} \quad \boxed{20} + \boxed{6} = \boxed{} \quad \boxed{80} + \boxed{9} = \boxed{}$$

40. Թվերը ներկայացրո՛ւ կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

$$\boxed{63} = \boxed{} + \boxed{} \quad \boxed{72} = \boxed{} + \boxed{} \quad \boxed{48} = \boxed{} + \boxed{}$$

$$\boxed{26} = \boxed{} + \boxed{} \quad \boxed{89} = \boxed{} + \boxed{} \quad \boxed{54} = \boxed{} + \boxed{}$$

ԵՐԿԱՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՄԱՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐ՝ ՍԱՆՏԻՄԵՏՐ, ԴԵՑԻՄԵՏՐ, ՄԵՏՐ

41. Աջ կողմի ուղղանկյունների մեջ փոքրից մեծ հաջորդականությամբ գրիր երկարության չափման միավորները:

42. Շրջանակի մեջ վերցրու այն թվերը, որոնք ստացվել են երկարությունը չափելիս: Տես նմուշօրինակները կապույտ շրջանի մեջ:

2 սմ		3 կգ	27 սմ	3 կատու	10 ժամ
3 դմ		25 օր		68	2 դմ
4 մ		6 մ	50 կգ	99	40 Լ
		7 վարդ	24 մ	83 սմ	
		62 սմ	1 կգ	49 շրջան	12 ամիս

43. Գծիր երկու հատված, մեկը՝ 1 դմ երկարությամբ, մյուսը՝ 8 սմ:

44. Ընկերոջդ հետ քննարկիր և որոշիր՝ ի՞նչ թիվը կարող ես տեղադրել նախադասության մեջ:
Գրիր այն ճիշտ տեղում:

15 սմ

Գրատախտակի երկարությունը _____:

10 դմ

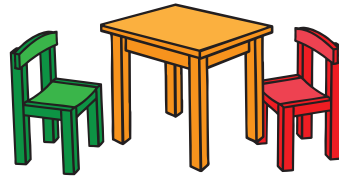
Մեկ մետրը հավասար է _____:

3 մ

Գրչի երկարությունը _____:

45. Կարդա՛: Լրացրո՛ւ՝ նախադասությունները համապատասխան թվերով:

Սեղանը ավելի բարձր է, քան աթոռները:

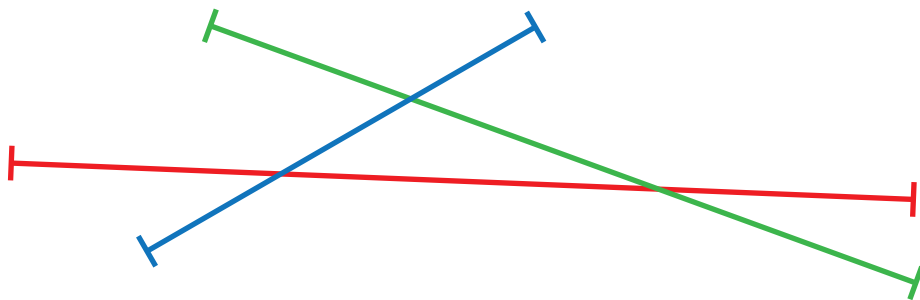

Սեղանի բարձրությունը _____:
Աթոռների բարձրությունը _____:

38 սմ

45 սմ

46. ա) Նշիր հատվածների հատման կետերը:

բ) Չափիր հատվածների երկարությունները և գրիր տողերի վրա: Համեմատիր 1դմ-ի հետ՝ օգտագործելով «մեծ», «փոքր» և «հավասար» նշանները:

> < =

_____ սմ 1 դմ

_____ սմ 1 դմ

_____ սմ 1 դմ

ԿԼՈՐ ՏԱՄԵՅԱԿՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

47. Քանի դրամ կա նկարում: Կազմիր օրինակ և գտիր արդյունքը:

$$\square + \square + \square = \square$$

48. Քանի դրամ կա յուրաքանչյուր նկարում: Ընդամենը քանի դրամ կա: Կազմիր օրինակը և լուծիր:

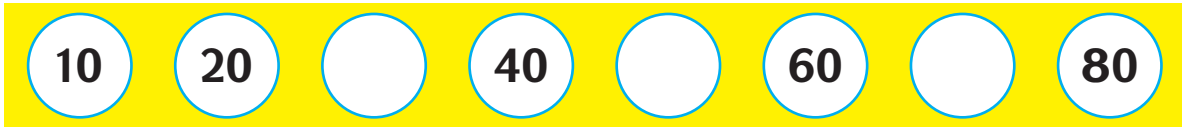
$$\square + \square = \square$$

49. Քանի դրամ կա յուրաքանչյուր նկարում: Ընդամենը քանի դրամ կա: Կազմիր օրինակը և լուծիր:

$$\square + \square = \square$$

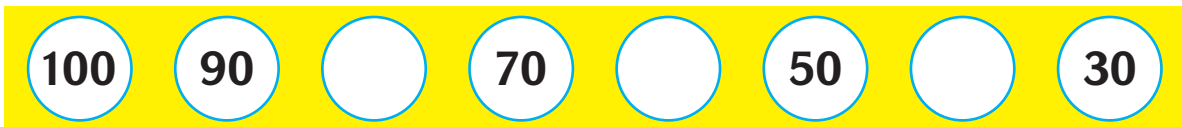
50. ա) Լրացրո՛ւ բաց թողնված թվերը:

բ) Յուրաքանչյուր թվին ավելացրու 20: Կազմի՛ր օրինակներ և լուծի՛ր:

1	0	+	2	0	=	3	0
2	0	+	2	0	=		
		+	2	0	=		

51. ա) Լրացրո՛ւ բաց թողնված թվերը:

բ) Յուրաքանչյուր թվից հանի՛ր 20: Կազմի՛ր օրինակներ և լուծի՛ր:

1	0	0	-	2	0	=	8	0
9	0	-	2	0	=			
		-	2	0	=			

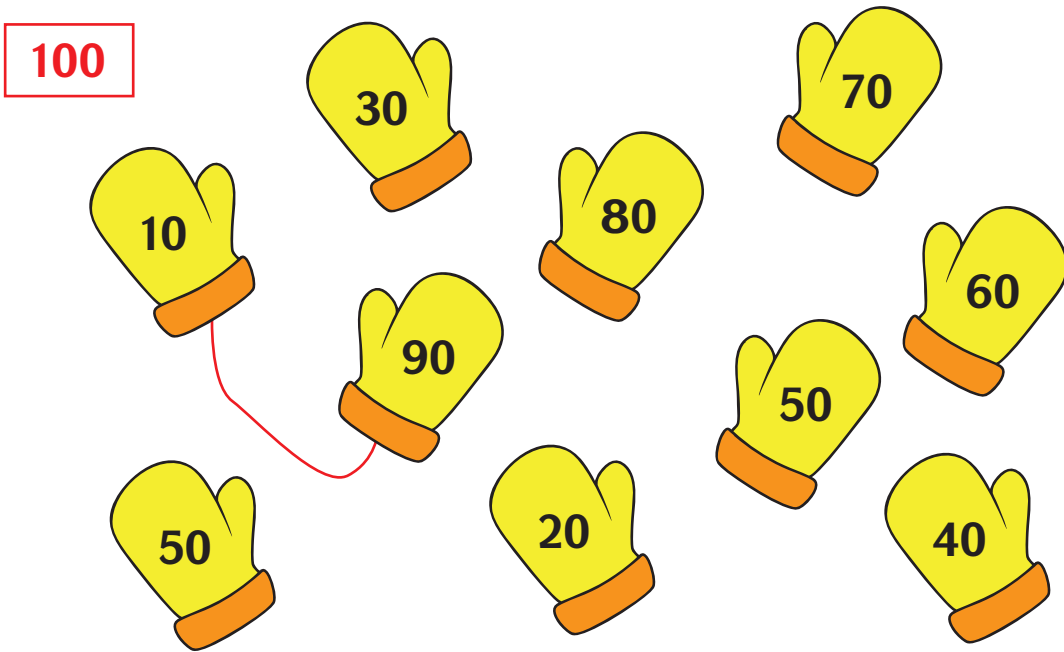
52. «Կատարի՛ր գնումներ»: Գրի՛ր՝ ևս քանի՞ դրամ է անհրաժեշտ, որպեսզի գնես մատիտը:

Պակասող գումարը գրի՛ր կապույտ վանդակի մեջ:

+ = 60 դրամ

53. Ձեռնոցները միացրու այնպես, որ ստանաս 100: Օգտվիր օրինակից:

54. Լուծիր օրինակները և գրիր պատասխանները:

$30 + 4 = \underline{34}$

$50 + 3 = \underline{\quad}$

$40 + 5 = \underline{\quad}$

$30 + 40 = \underline{70}$

$50 + 30 = \underline{\quad}$

$40 + 50 = \underline{\quad}$

55. Գտիր թվերի գումարը:

Գումարման յուրաքանչյուր օրինակի համար կազմի՛ր հանման երկու օրինակ ըստ նմուշի, լուծիր դրանք:

$30 + 10 = 40$ $40 - 30 = \underline{\quad}$ $40 - 10 = \underline{\quad}$
--

$50 + 40 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 50 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 40 = \underline{\quad}$

$40 + 30 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 40 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 30 = \underline{\quad}$

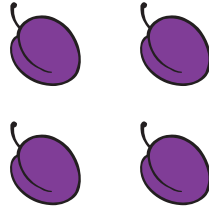
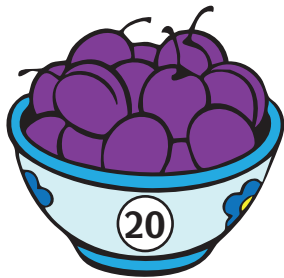
$70 + 30 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 70 = \underline{\quad}$ $\underline{\quad} - 40 = \underline{\quad}$

56. Քանի սալոր կա ափսեում:

Կարդա՛ նրա վրա գրված թիվը:

Քանի սալոր կա ափսեի շուրջը, հաշվի՛ր և ասա:

Հիմա կազմի՛ր օրինակ և հաշվի՛ր՝ ընդամենը քանի սալոր կա:

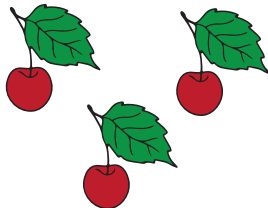
$$\square \square + \square = \square \square$$

57. Քանի բալ կա ափսեում:

Կարդա՛ նրա վրա գրված թիվը:

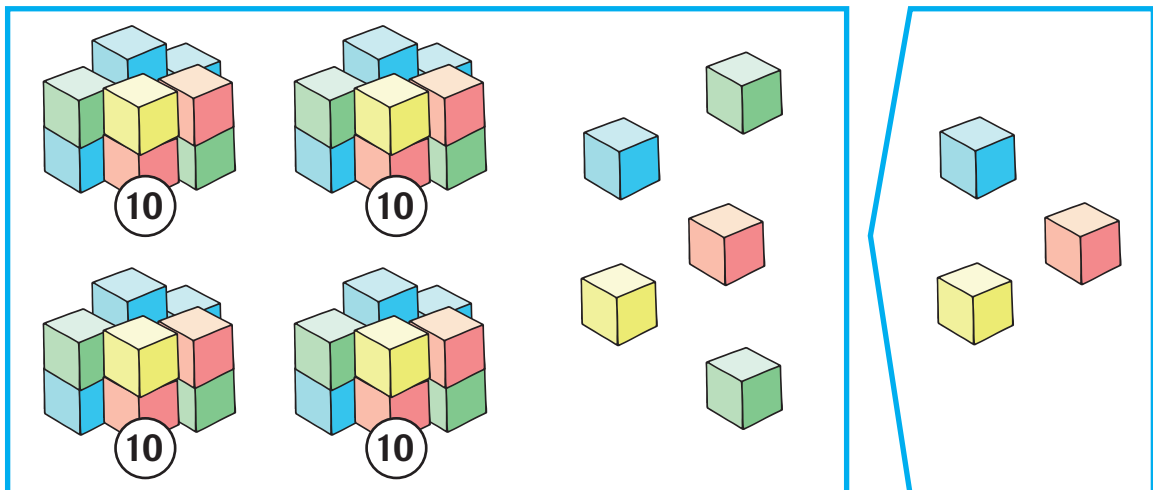
Քանի բալ կա ափսեի շուրջը, հաշվի՛ր և ասա:

Հիմա կազմի՛ր օրինակ և հաշվի՛ր՝ ընդամենը քանի բալ կա:

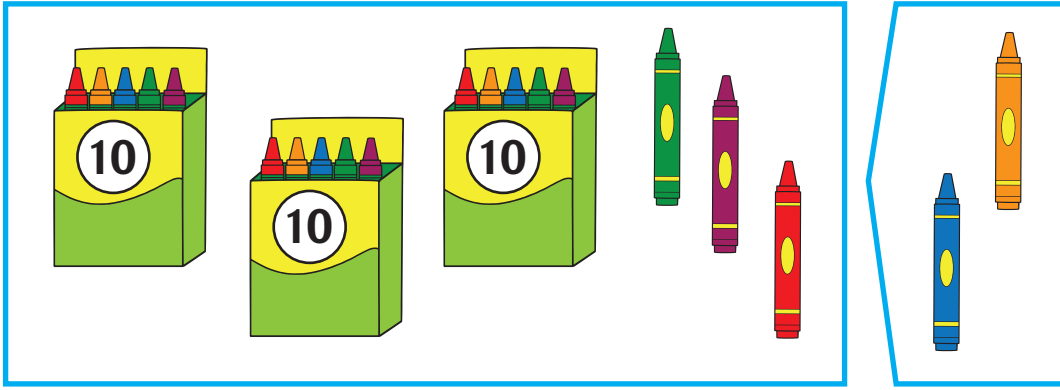
$$\square \square + \square = \square \square$$

58. ա) Յուրաքանչյուր նկարի համար կազմի՛ր գումարման օրինակ և լուծի՛ր:

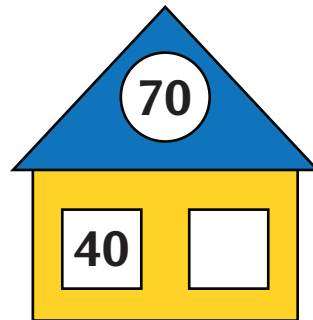
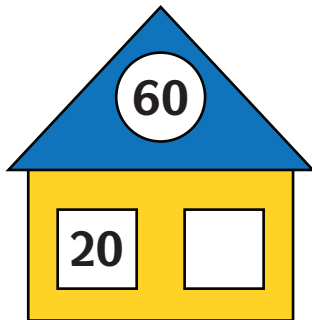
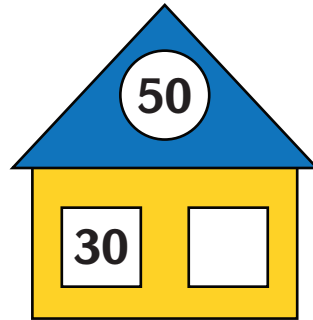
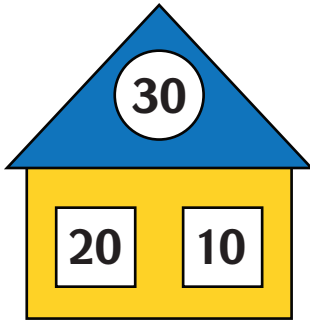
$$\square \square + \square = \square \square$$

բ)

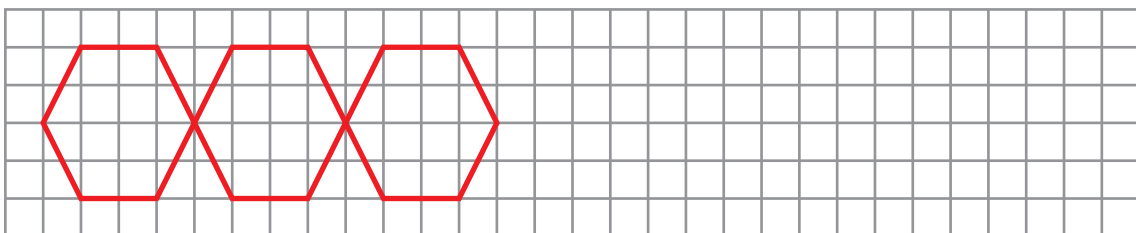

$$\square\square + \square = \square\square$$

59. Կռահիր, թե որ թվերն են բացակայում յուրաքանչյուր տնակում:
Գրիր թիվը դատարկ վանդակում:

60. Շարունակիր նկարը:

ԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

61. Ներկայացրո՛ւ թվերը կլոր տասնյակի և միավորի գումարի տեսքով: Տե՛ս նմուշը:

$35 = 30 + 5$		
$24 = _ + _$	$58 = _ + _$	$36 = _ + _$
$49 = _ + _$	$72 = _ + _$	$87 = _ + _$
$63 = _ + _$	$95 = _ + _$	$18 = _ + _$

62. Տե՛ս՝ ինչպես են երկնիշ թվերը գումարում իրար, դո՛ւ էլ այդպես գումարիր:

$$41 + 23 = 64$$

$$41 = 40 + 1 \quad 23 = 20 + 3$$

$$40 + 20 = 60$$

$$1 + 3 = 4$$

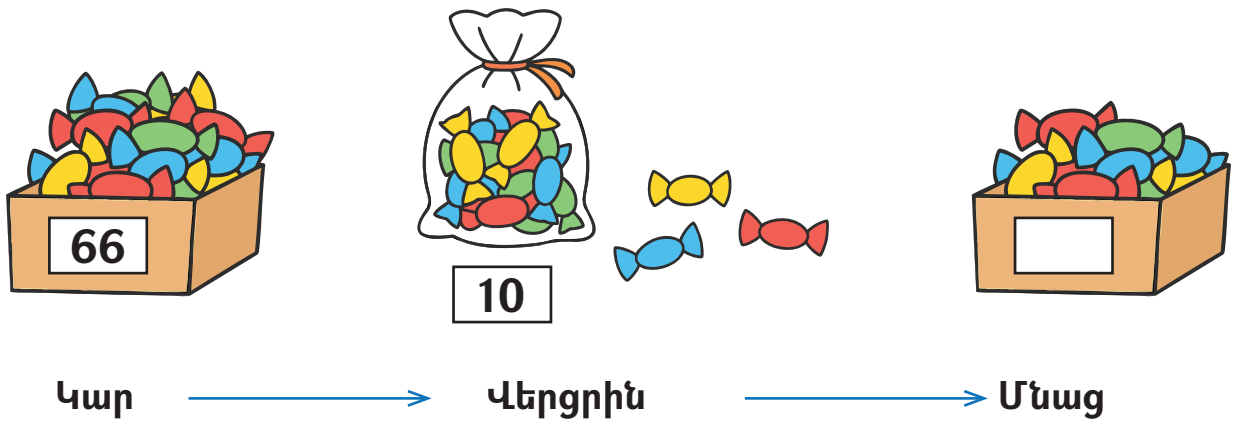
$$60 + 4 = 64$$

$35 + 12 = \underline{\hspace{2cm}}$	$62 + 23 = \underline{\hspace{2cm}}$	$54 + 32 = \underline{\hspace{2cm}}$
--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

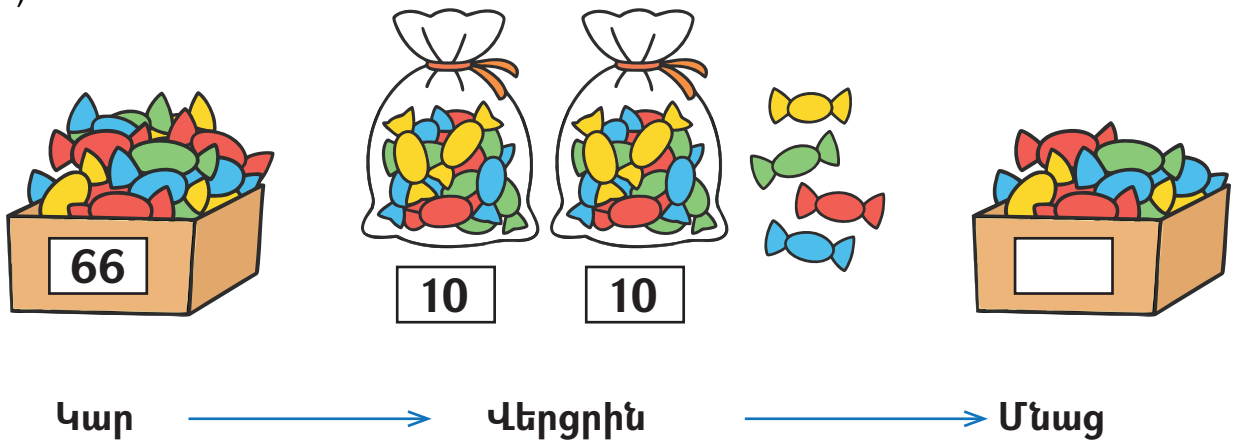
$35 - 12 = \underline{\hspace{2cm}}$	$65 - 34 = \underline{\hspace{2cm}}$	$47 - 15 = \underline{\hspace{2cm}}$
--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

66. Հաշվիր և գրիր տուփի վրա՝ քանի կոնֆետ մնաց:

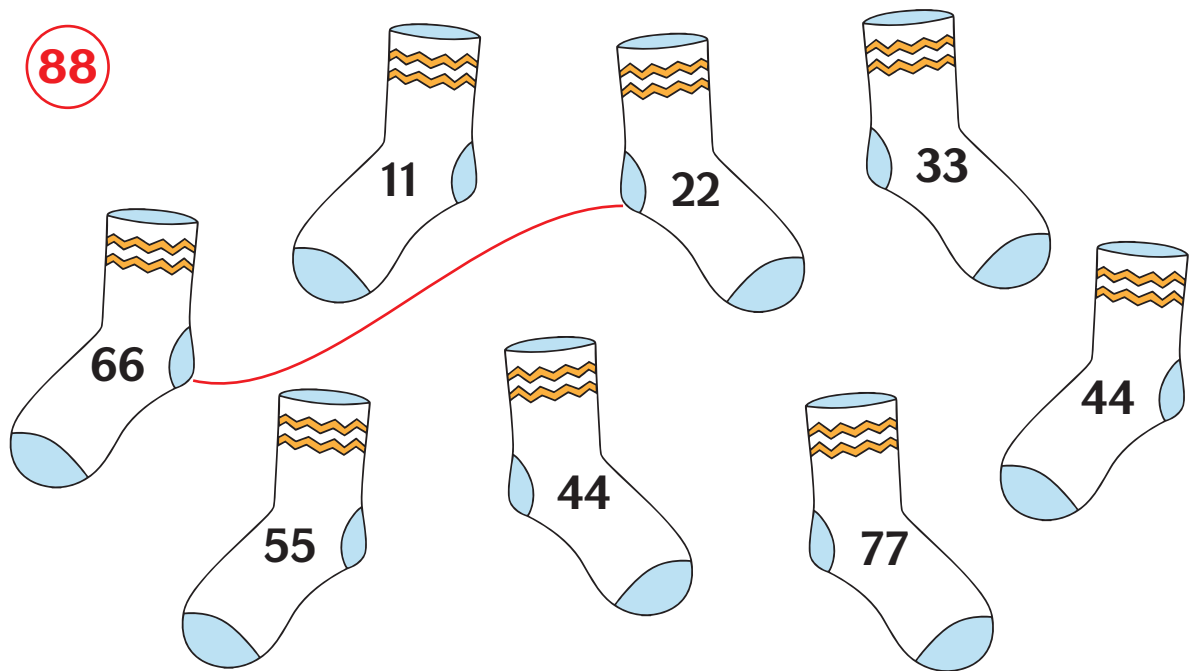
1)

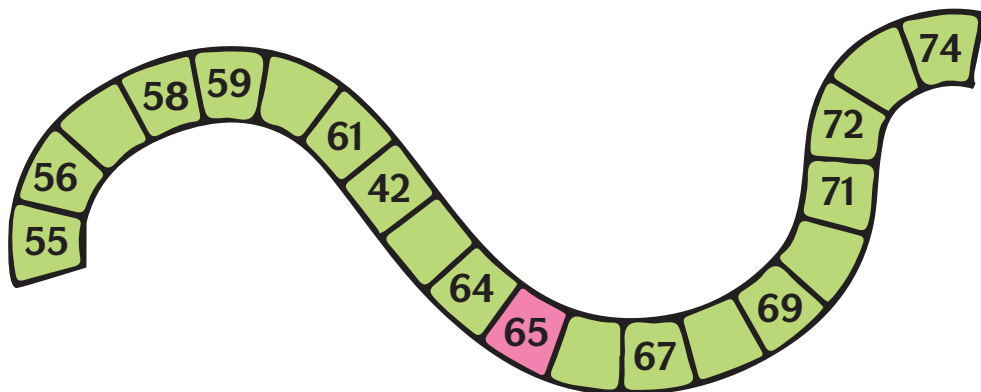
2)

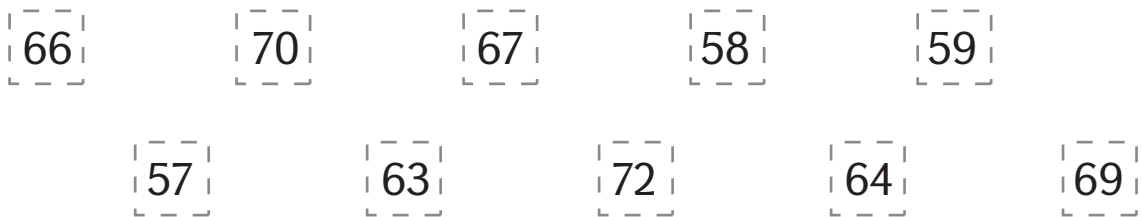
67. Միացրո՛ւ այն գուլպաները, որոնց գումարը 88 է:

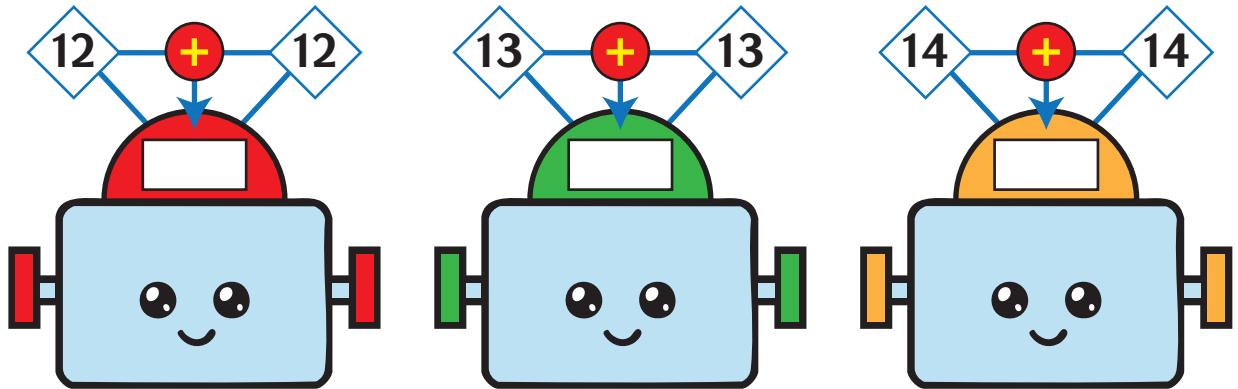
68. Լրացրո՛ւ բաց թողնված թվերը:

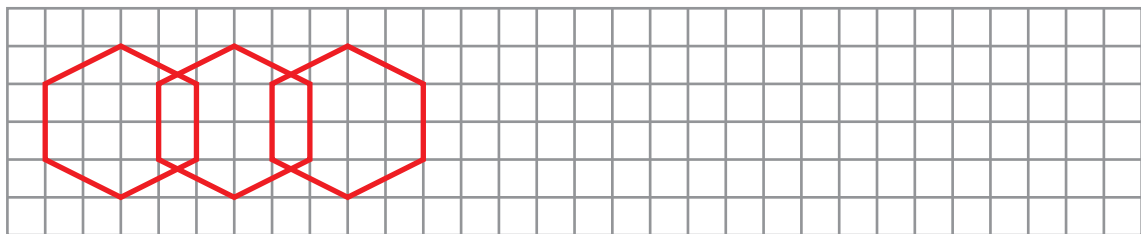
69. Գտի՛ր հինգ թիվ, որոնք փոքր են 65-ից:
Վերցրո՛ւ դրանք շրջանակի մեջ:

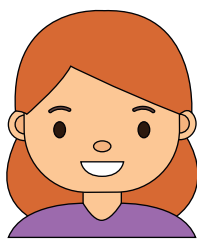
70. Հաշվիր և գրիր յուրաքանչյուր ոտբոտի համարը (գտիր ոտբոտի վերևում գրված թվերի գումարը):
 Ընդգծիր ամենափոքր համարն ունեցող ոտբոտին:

71. Շարունակիր նկարը:

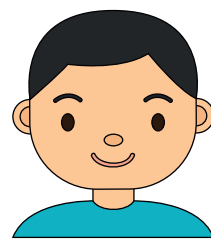

72. Կարող ես որոշել՝ ով որ օրինակն է լուծել:
 Յուրաքանչյուրի լուծած օրինակը միացրու իր ստացած պատասխանին:

53

- 55 - 20
- 55 - 2
- 20 + 33
- 2 + 33
- 66 - 31
- 66 - 13

35

ՉԱՓՄԱՆ ԵՐԿՈՒ ՄԻԱՎՈՐԻՑ ՍՏԱՅՎԱԾ ԹՎԵՐԸ

73. Չափիր յուրաքանչյուր հատվածի երկարությունը: Գրիր՝ քանի սանտիմետր է յուրաքանչյուրի երկարությունը:

Հետո փորձիր դրանք արտահայտել դեցիմետրերով և սանտիմետրերով:

$$\underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ} = 1 \text{ դմ } \underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ} = 1 \text{ դմ } \underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ} = 1 \text{ դմ } \underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ}$$

74. Գծիր տրված երկարությամբ հատվածներ:

Յուրաքանչյուրի վրա նշիր 1 դմ երկարությունը ըստ նմուշի:

1 դմ 3 սմ

$$1 \text{ դմ } 3 \text{ սմ} = 13 \text{ սմ}$$

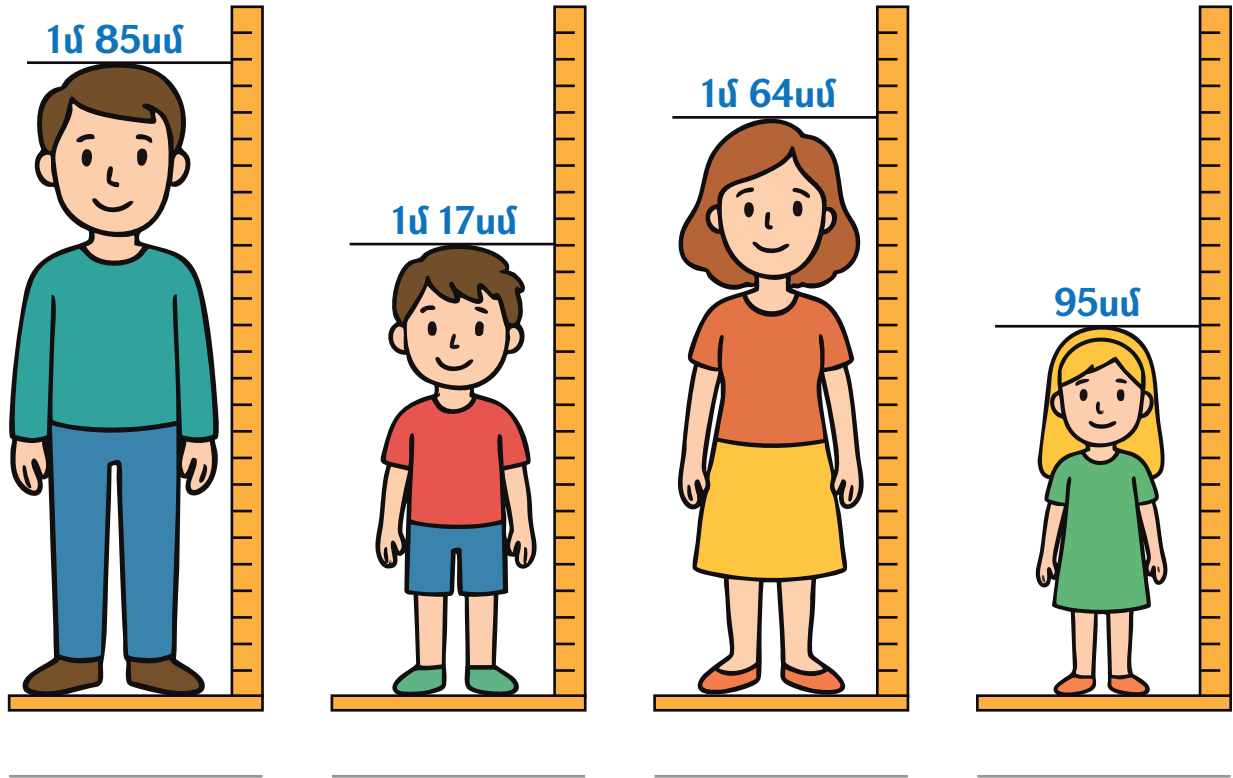
1 դմ 4 սմ

$$1 \text{ դմ } 4 \text{ սմ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ}$$

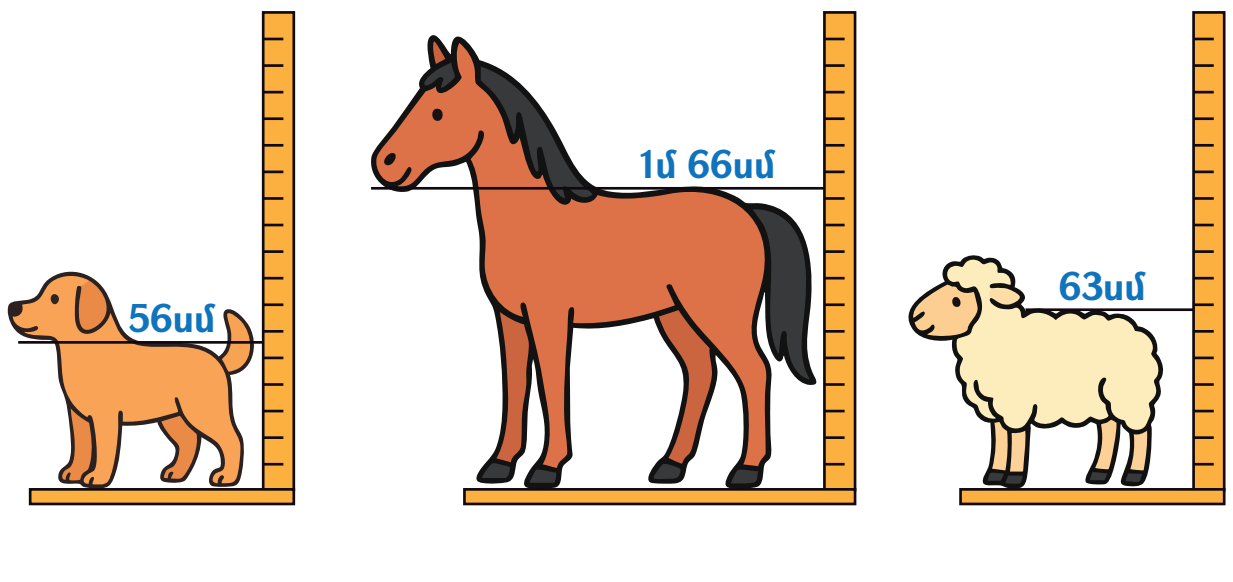
1 դմ 2 սմ

$$1 \text{ դմ } 2 \text{ սմ} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ սմ}$$

75. Յուրաքանչյուրի համար ընտրի՛ր անուն և գրի՛ր նրա նկարի տակ:
Շրջանակի մեջ վերցու նրան, ով 1մ-ից բարձր հասակ ունի:

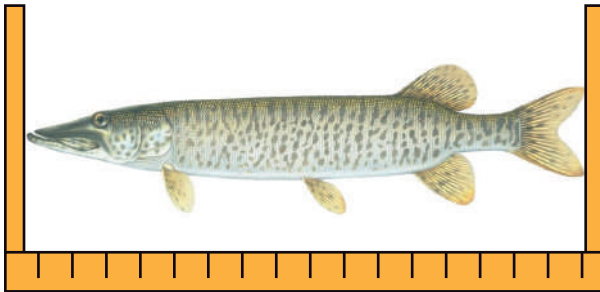
76. Անվանի՛ր յուրաքանչյուր կենդանուն և որոշի՛ր՝ նրանցից որն է ցածր 1մ-ից:
Վերցրու նրան շրջանակի մեջ:

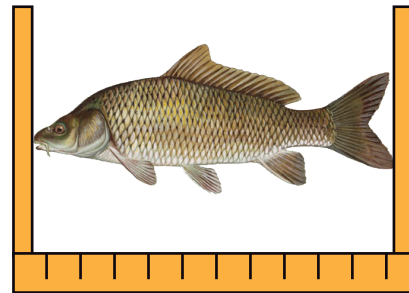
77. Անվանիր յուրաքանչյուր ձկանը և որոշիր՝ նրանցից որն է երկար 1մ-ից:
Վերցրու նրան շրջանակի մեջ:

1մ 10սմ

75սմ

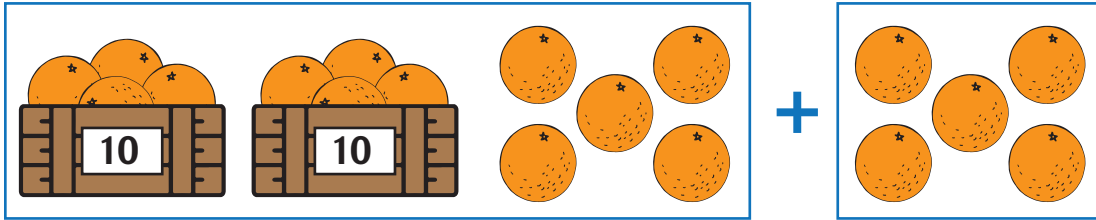
38սմ

1մ 19սմ

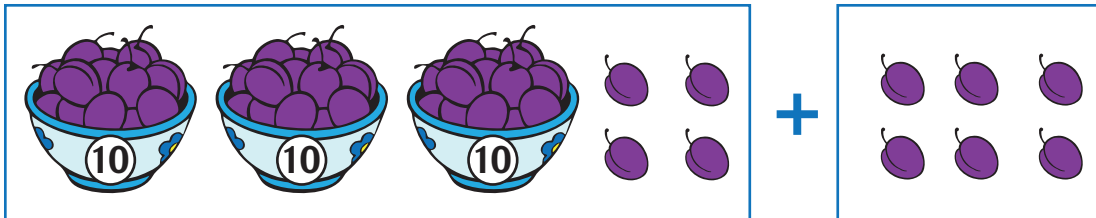
ԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ՝ ԿԼՈՐ ՏԱՍՆՅԱԿՆԵՐԻ ՍՏԱՑՈՒՄ

78. ա) Քանի նարինջ կար: Որքան նարինջ են ավելացրել: Քանիսը դարձավ:

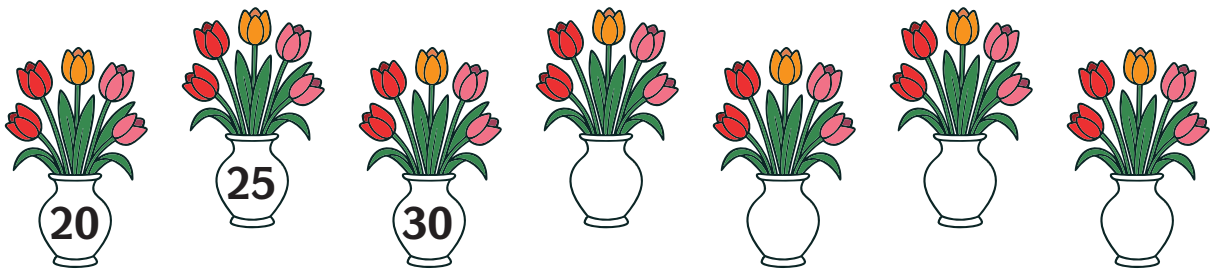
$$\square \square + \square = \square \square$$

բ) Քանի սալոր կար: Որքան սալոր են ավելացրել: Քանիսը դարձավ:
Կազմի՛ր գումարման օրինակը և լուծի՛ր:

$$\square \square + \square = \square \square$$

79. Հաշվի՛ր 5-ական:
Գրի՛ր ստացված թվերը ծաղկամանների վրա:

80. Հաշվի՛ր 5-ական:
Գրի՛ր ստացված թվերը ծաղկամանների վրա:

81. Տես՝ ինչպես են գումարում երկնիշ թվերը, երբ արդյունքում ստացվում է կլոր տասնյակ:
Դու էլ այդպես գումարիր:

$$47 + 33 = 80$$

$$47 = 40 + 7 \quad 33 = 30 + 3$$

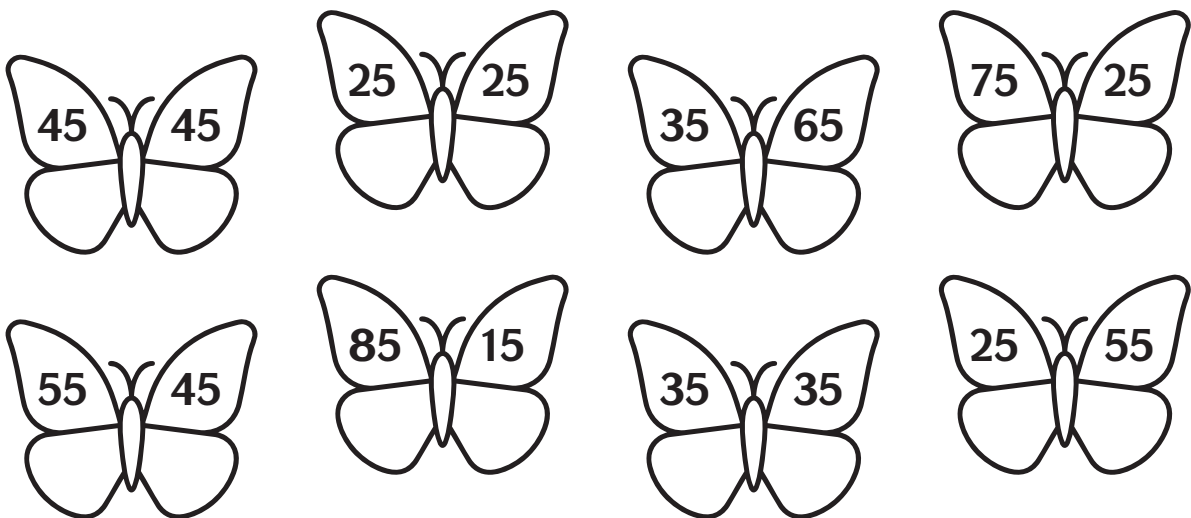
$$40 + 30 = 70$$

$$7 + 3 = 10$$

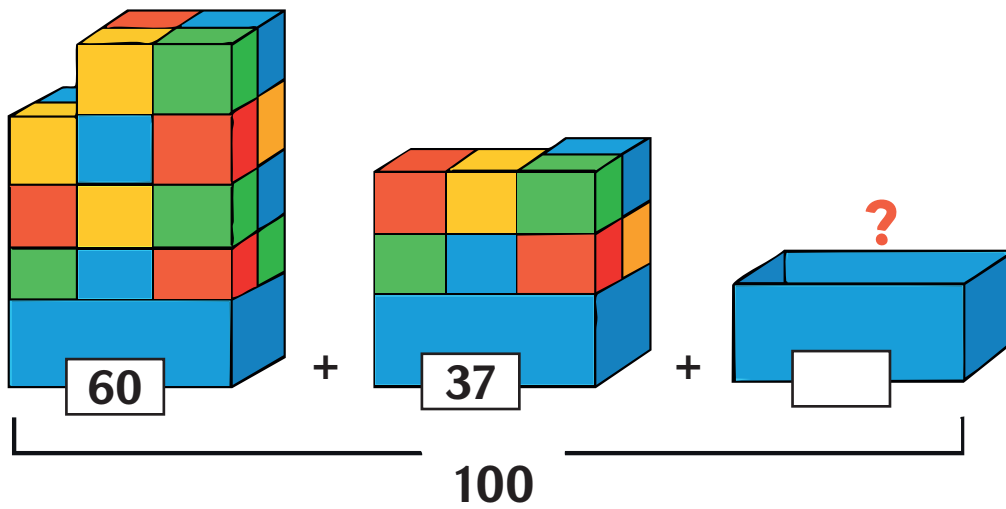
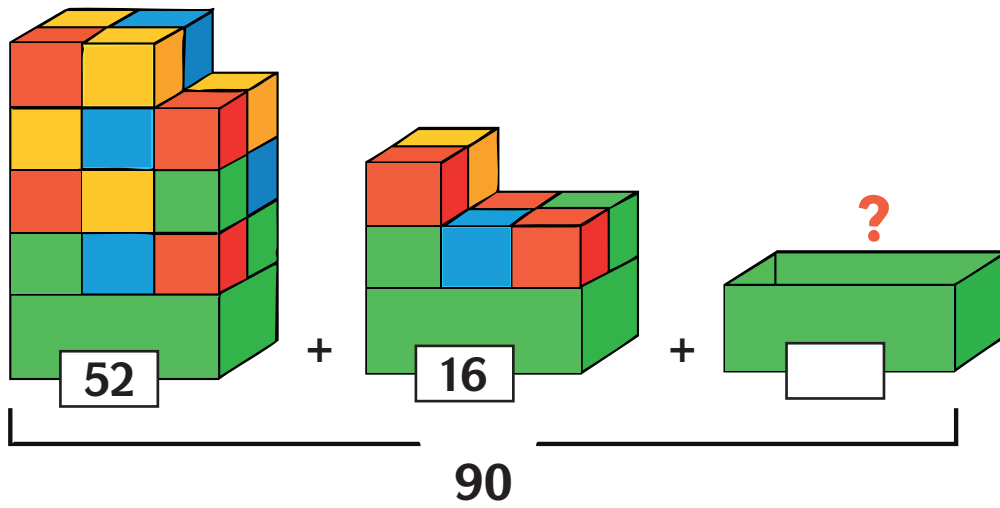
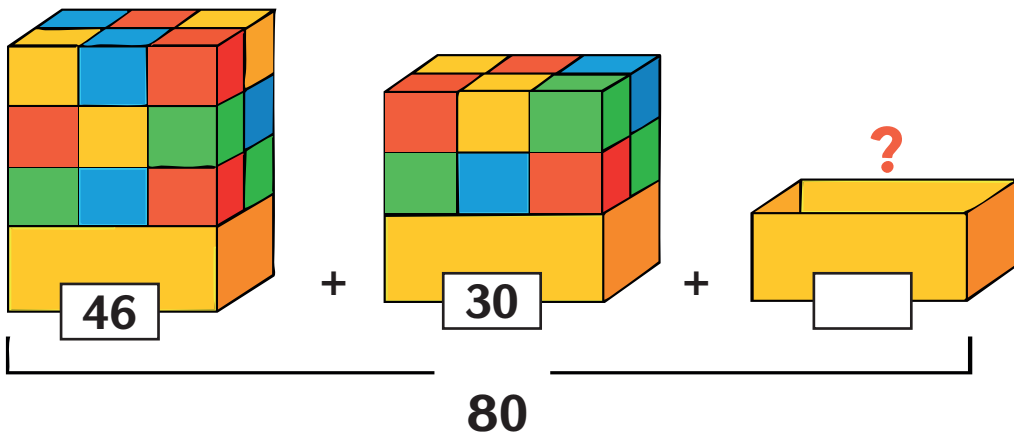
$$70 + 10 = 80$$

$35 + 15 = \underline{\quad\quad}$	$64 + 26 = \underline{\quad\quad}$	$58 + 32 = \underline{\quad\quad}$
------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

82. Ներկիր այն թիթեռները, որոնց թևիկների վրա գրված թվերի գումարը հավասար է 100-ի:

83. Արկղի վրա գրիր գումարման արդյունքում ստացվող թիվը:

ՀԱՆՈՒՄ ԿԼՈՐ ՏԱՍՆՅԱԿՆԵՐԻՑ

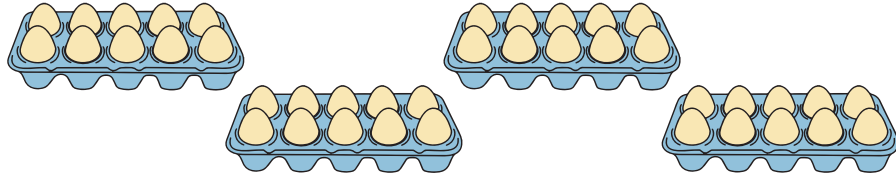
84. Հաշվիր՝ քանի՞ ձու կա: Քանի՞ ձու են օգտագործել:

Հաշվիր՝ քանի՞ ձու մնաց:

Գրիր օրինակի տեսքով:

ա)

Կար՝

Օգտագործեցին՝

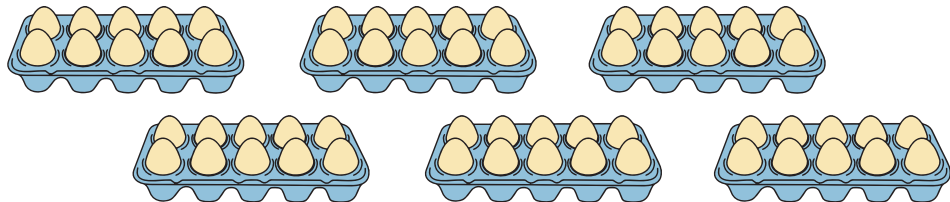

Մնաց՝

բ)

Կար՝

Օգտագործեցին՝

Մնաց՝

85. Տեն՝ ինչպես են կլոր տասնյակից թիվ հանում: Դո՛ւ էլ այդպես հանիր:

$$40 - 26 = 14$$

$$26 = 20 + 6$$

$$40 - 20 = 20$$

$$20 - 6 = 14$$

$30 - 12 = \underline{\hspace{2cm}}$	$60 - 34 = \underline{\hspace{2cm}}$	$40 - 15 = \underline{\hspace{2cm}}$
--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

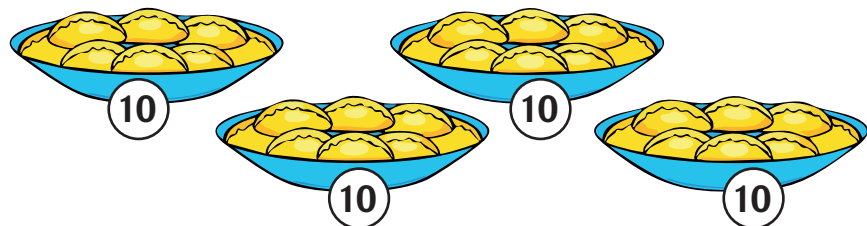
86. Հաշվիր՝ քանի կարկանդակ են թխել:

Նախաճաշին քանի՞սը կերան:

Քանի՞ կարկանդակ մնաց:

ա)

Թխեցին՝

Կերան՝

Մնաց՝

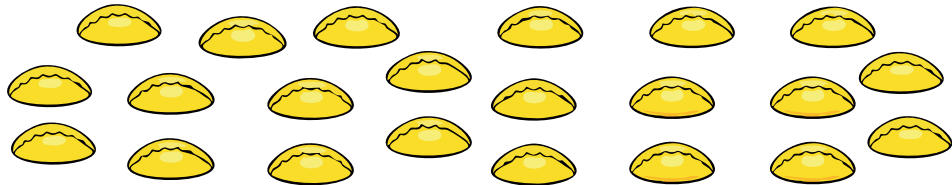

բ)

Թխեցին՝

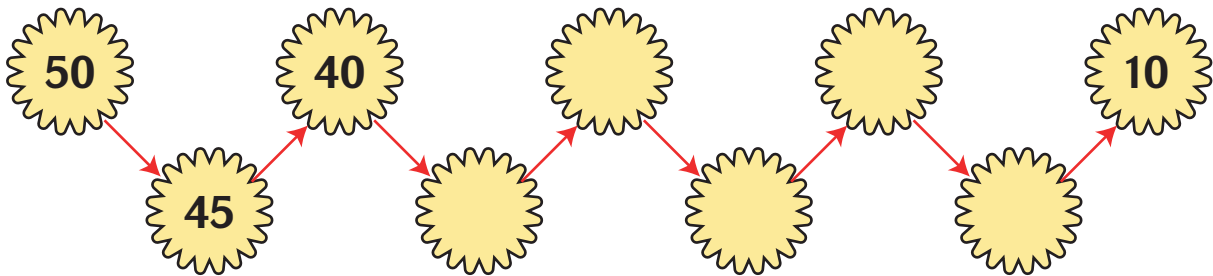
Կերան՝

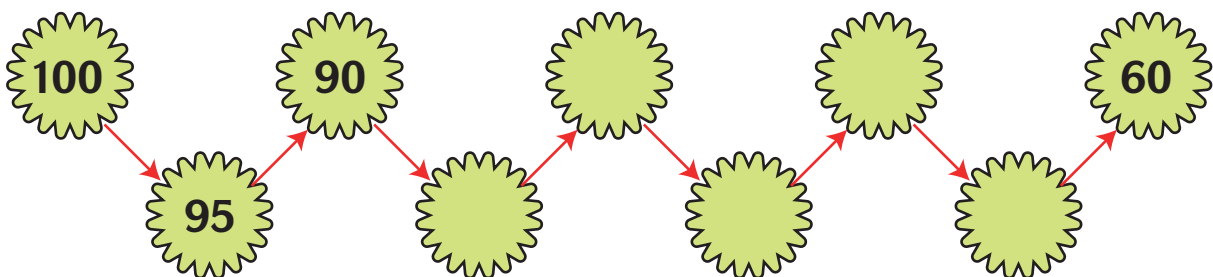
Մնաց՝

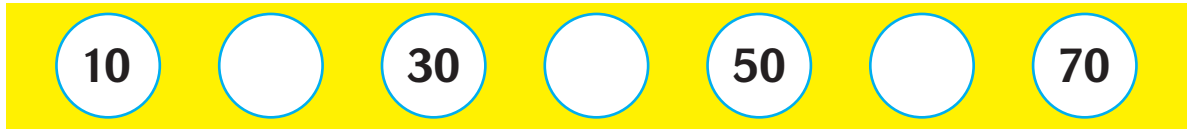
87. Հաշվիր 5-ական պակասեցնելով և արդյունքները գրիր բաց թողնված տեղերում:

88. Հաշվիր 5-ական պակասեցնելով և արդյունքները գրիր բաց թողնված տեղերում:

89. Լրացրո՛ւ բաց թողնված թվերը:

ա) Լրացված թվերից յուրաքանչյուրը.

մեծացրո՛ւ 5-ով:

փոքրացրո՛ւ 5-ով:

բ) Գրի՛ր օրինակները և հաշվի՛ր արդյունքները:

90. Տրված են հետևյալ երկարության ժապավենները:

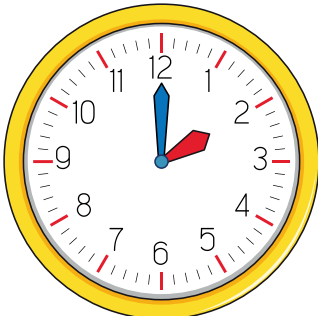

ա) Նրանցից 30սմ-ով կարճ ժապավենների երկարությունը որքա՞ն կլինի: Գրի՛ր պատասխանները:

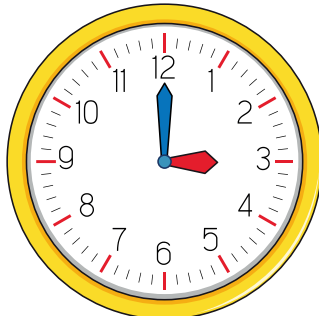
բ) Նրանցից 3սմ-ով կարճ ժապավենների երկարությունը որքա՞ն կլինի: Գրի՛ր պատասխանները:

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ

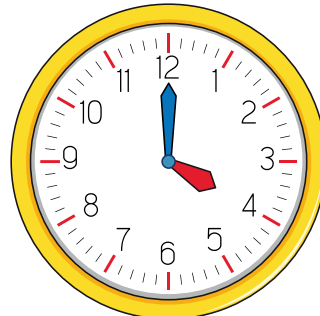
91. Նայիր ժամատախտակին և որոշիր՝ ցերեկվա ժամը քանի՞սն է:
Գրիր ժամը ցույց տվող թիվը ներքևի տողի վրա:

Ժամադրախուրակ

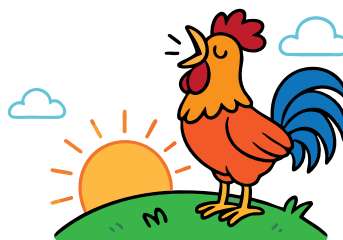
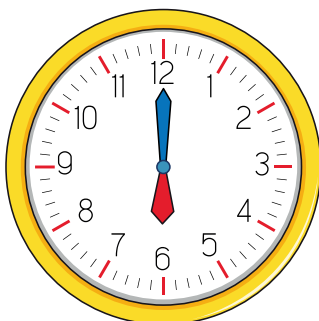

Ժամադրախուրակ

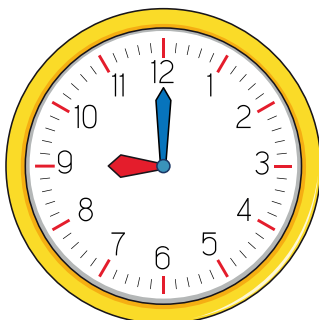

Ժամադրախուրակ

92. Նայիր ժամատախտակին:
Որոշիր՝ առավոտյան ժամը քանիսին է աքաղաղը ծուղրուղու կանչել:
Պատասխանը գրիր վանդակում:

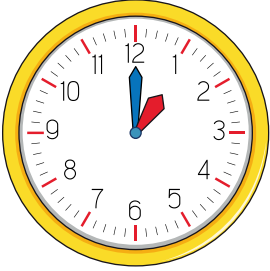

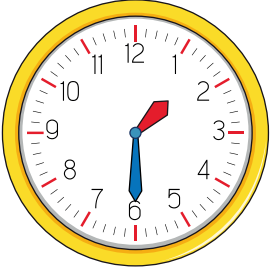
93. Նայիր ժամատախտակին:
Որոշիր՝ երեկոյան ժամը քանիսին են կերակրել շնիկին:
Պատասխանը գրիր վանդակում:

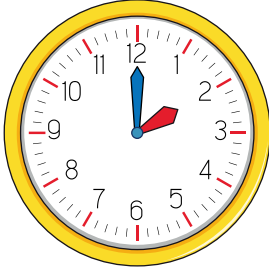
94. ա) Նայիր ժամատախտակներին: Որոշիր՝ ցերեկվա ժամը քանիսին է Արմենը հեծանիվ քշում:

Կես ժամ առաջ

Կես ժամ հետո

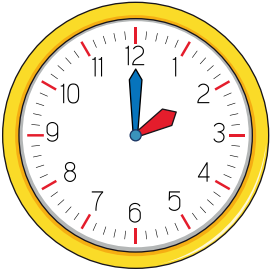

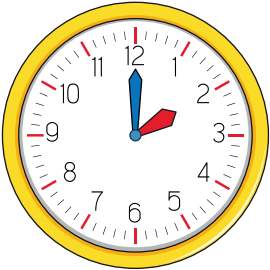
բ) Կես ժամ առաջ ժամը քանիսին է եղել: Գրիր առաջին վանդակում:

գ) Կես ժամ հետո ժամը քանիսին է լինելու: Գրիր վերջին վանդակում:

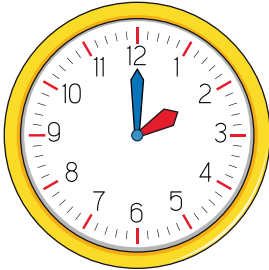
95. ա) Նայիր ժամատախտակին: Որոշիր՝ ցերեկվա ժամը քանիսին է կատուն խաղում գնդակով:

Կես ժամ առաջ

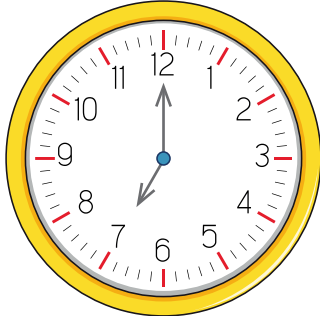
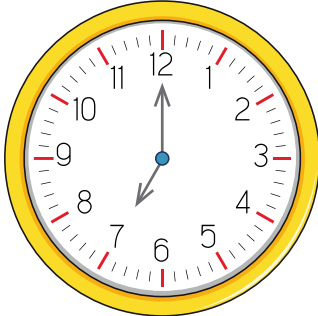
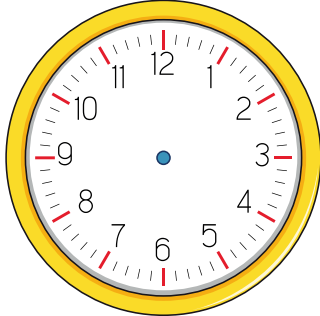
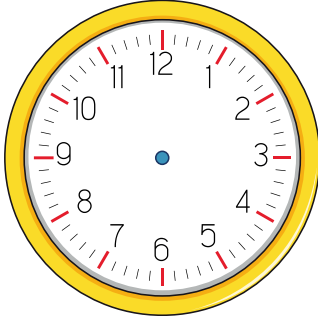
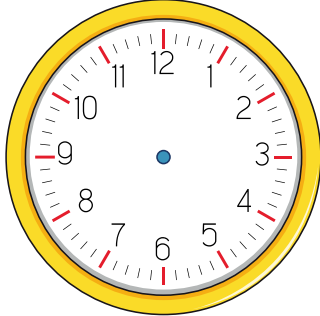
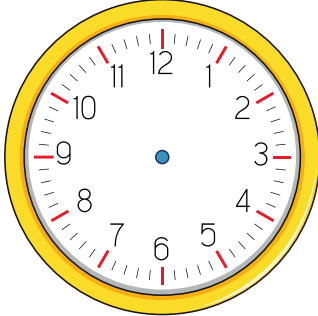
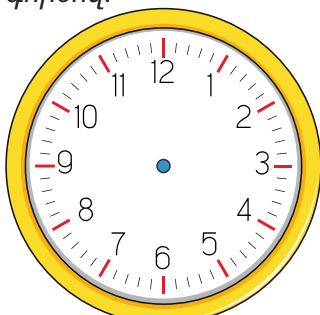
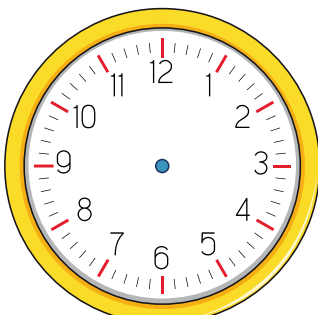
Կես ժամ հետո

բ) Կես ժամ առաջ ժամը քանիսին է եղել: Գրիր առաջին վանդակում:

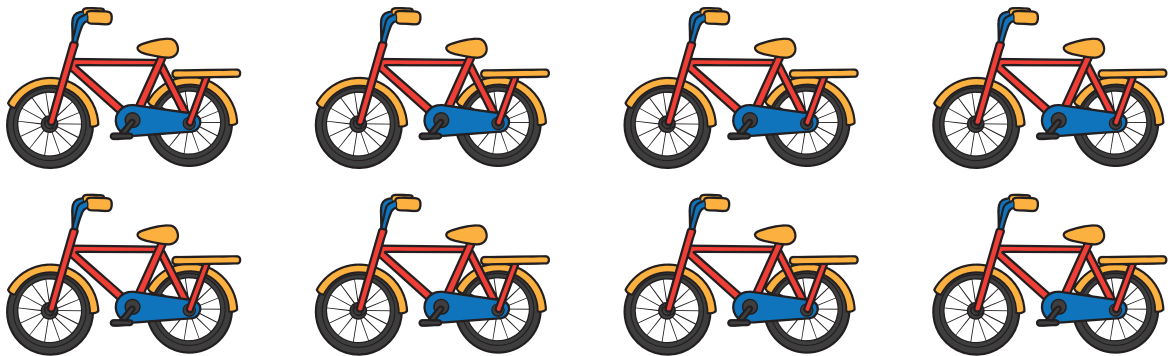
գ) Կես ժամ հետո ժամը քանիսին է լինելու: Գրիր վերջին վանդակում:

96. Նայիր ժամատախտակներին: Նկարիր սլաքներ, որոնք ցույց են տալիս, թե որ ժամին ես կատարում այդ գործողությունը:
 Վանդակներում գրիր տվյալ ժամը թվերով:

<p>Այս ժամին ես արթնանում եմ:</p> <input data-bbox="584 636 746 712" type="text"/>	<p>Այս ժամին ես նախաճաշում եմ:</p> <input data-bbox="1145 636 1308 712" type="text"/>
<p>Այս ժամին գնում եմ դպրոց:</p> <input data-bbox="584 1055 746 1131" type="text"/>	<p>Այս ժամին ավարտվում են դասերը:</p> <input data-bbox="1145 1055 1308 1131" type="text"/>
<p>Այս ժամին ճաշում եմ:</p> <input data-bbox="584 1473 746 1550" type="text"/>	<p>Այս ժամին դասերս եմ սովորում:</p> <input data-bbox="1145 1473 1308 1550" type="text"/>
<p>Այս ժամին զբաղվում եմ իմ սիրած գործով:</p> <input data-bbox="584 1892 746 1968" type="text"/>	<p>Այս ժամին գնում եմ քնելու:</p> <input data-bbox="1145 1892 1308 1968" type="text"/>

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

97. ա) Նայիր նկարին և հաշվիր՝ քանի անիվ ունեն բոլոր հեծանիվները միասին:

բ) Կազմիր նկարին համապատասխան գումարման և բազմապատկման մեկական օրինակ:

գումարման օրինակը

	+		+		+		+		+		=		
--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	--

բազմապատկման օրինակը

	•		=		
--	---	--	---	--	--

98. ա) Նայիր նկարին և հաշվիր՝ քանի անիվ ունեն բոլոր հեծանիվները միասին:

բ) Կազմիր նկարին համապատասխան գումարման և բազմապատկման մեկական օրինակ:

գումարման օրինակը

	+		+		+		+		=		
--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	--

բազմապատկման օրինակը

	•		=		
--	---	--	---	--	--

99. Գումարը փոխարինիր բազմապատկումով և հաշվիր արդյունքները:

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\boxed{7} \times \boxed{2} = \boxed{14}$$

$$20 + 20 + 20$$

$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3$$

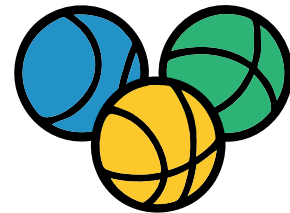
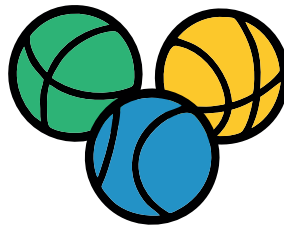
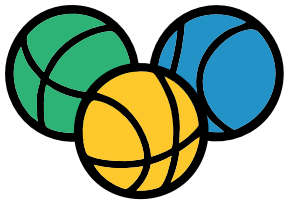
$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$30 + 30 + 30$$

$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

100. Քանի գնդակ կա պատկերված:

Ըստ նկարի կազմիր գումարման և բազմապատկման օրինակներ և լուծիր:

գումարման օրինակը

$$\boxed{} + \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

բազմապատկման օրինակը

$$\boxed{} \cdot \boxed{} = \boxed{}$$

101. Քանի փուչիկ կա պատկերված:

Ըստ նկարի կազմիր գումարման և բազմապատկման օրինակներ և լուծիր:

գումարման օրինակը

$$\boxed{} + \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

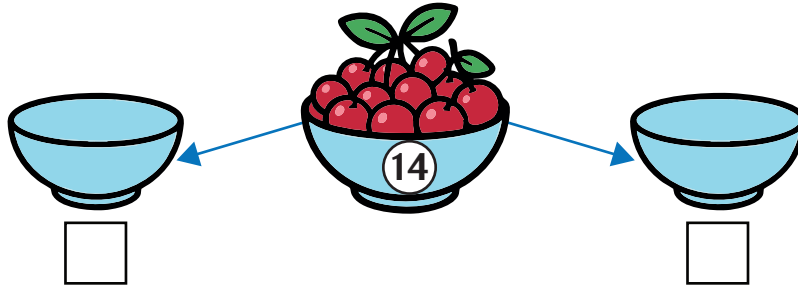
բազմապատկման օրինակը

$$\boxed{} \cdot \boxed{} = \boxed{}$$

102. ա) Բալը հավասարաչափ տեղավորիր երկու ափսեի մեջ:

բ) Հաշվիր՝ քանի՞ բալ կլինի յուրաքանչյուր ափսեում:

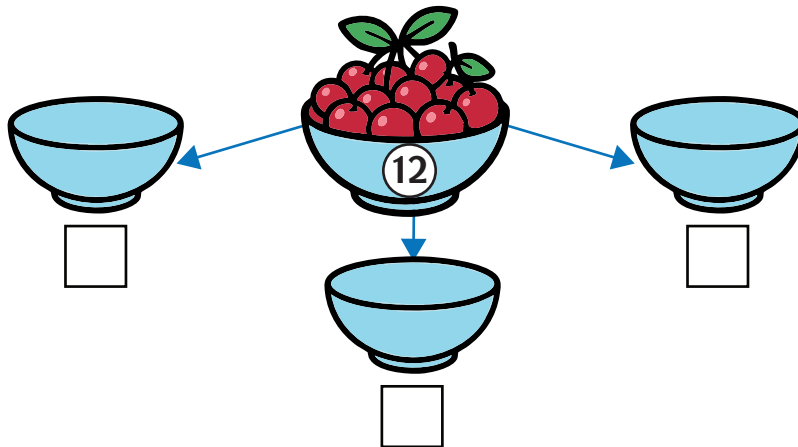
գ) Գրիր թվերը վանդակների մեջ:

103. ա) Բալը հավասարաչափ տեղավորիր երեք ափսեի մեջ:

բ) Հաշվիր՝ քանի՞ բալ կլինի յուրաքանչյուր ափսեում:

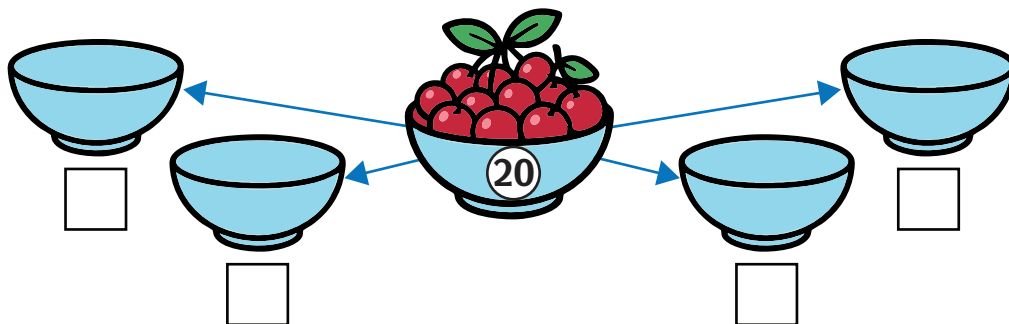
գ) Գրիր թվերը վանդակների մեջ:

104. ա) Բալը հավասարաչափ տեղավորիր չորս ափսեի մեջ:

բ) Հաշվիր՝ քանի՞ բալ կլինի յուրաքանչյուր ափսեում:

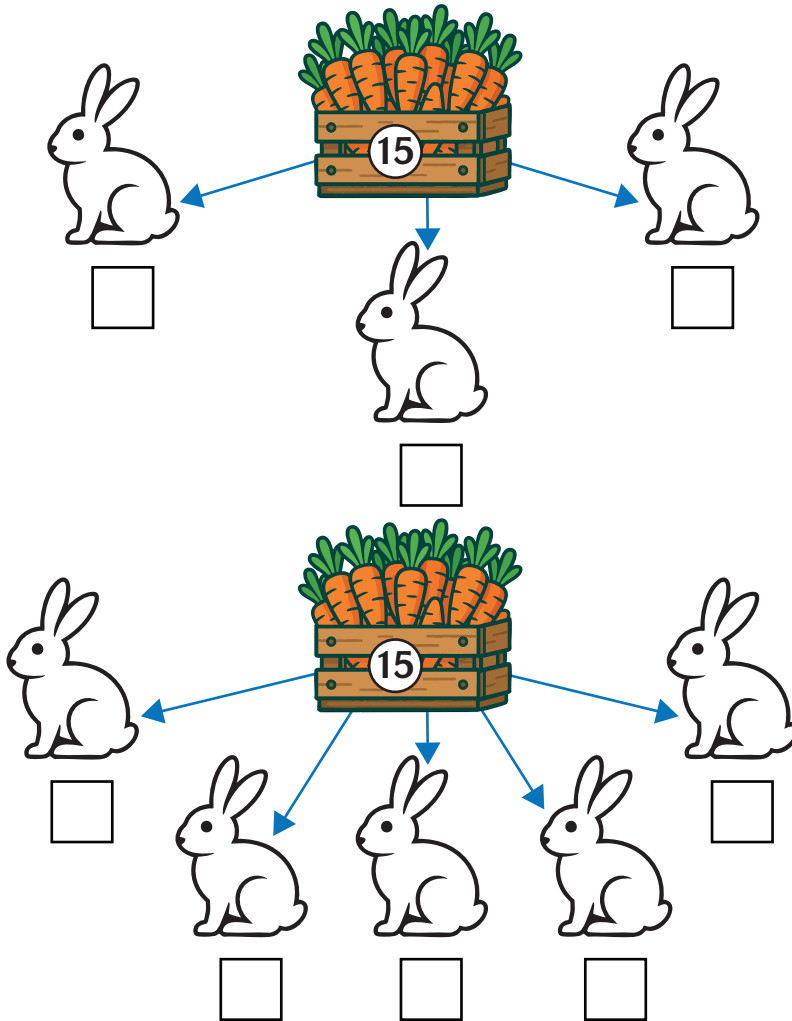
գ) Գրիր թվերը վանդակների մեջ:

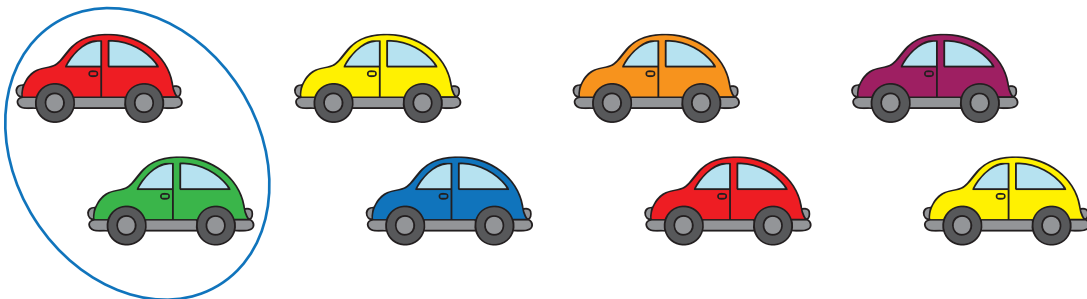
105. ա) Գազարը հավասար բաժանի՞ր նապաստակներին:

բ) Քանի՞ գազար կստանա նրանցից յուրաքանչյուրը:

գ) Գրի՞ր թվերը վանդակների մեջ:

106. ա) Նայի՞ր օրինակին: Շրջանի մեջ վերցրու երկուական մեքենա:

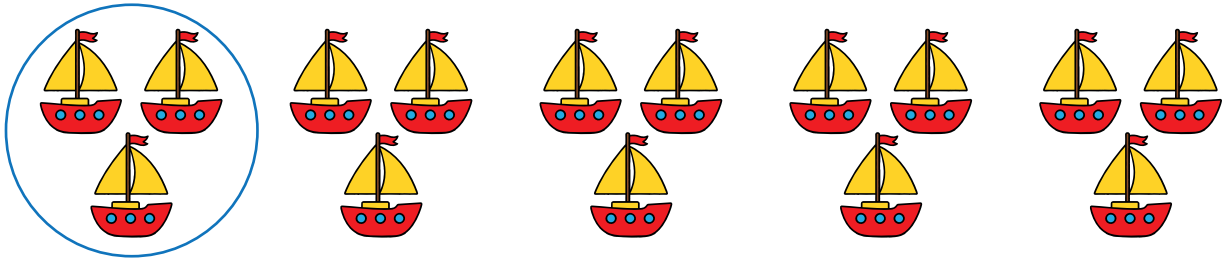

բ) Քանի՞ խումբ ստացվեց: Գրի՞ր վանդակում:

գ) Հաշվի՞ր մեքենաները և լրացրու գործողությունը:

	•	2	=		
--	---	---	---	--	--

107. ա) Նայի՛ր օրինակին: Շրջանի մեջ վերցրու երեքական նավ:

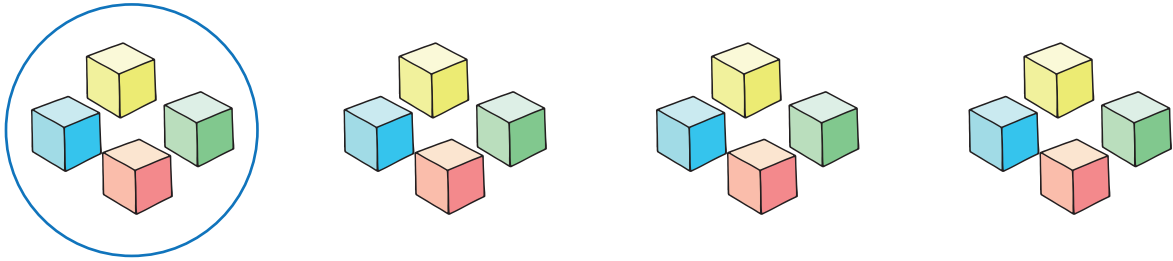

բ) Քանի՞ խումբ ստացվեց: Գրի՛ր վանդակում:

գ) Հաշվի՛ր նավերը և լրացրո՛ւ գործողությունը:

	•	3	=		
--	---	----------	---	--	--

108. ա) Նայի՛ր օրինակին: Շրջանի մեջ վերցրու չորսական խորանարդիկ:

բ) Քանի՞ խումբ ստացվեց: Գրի՛ր վանդակում:

գ) Հաշվի՛ր խորանարդները և լրացրու գործողությունը:

	•	4	=		
--	---	----------	---	--	--

109. Գրի՛ր հաջորդող թվերը:

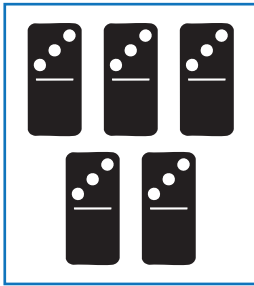
2, 4, 6, _____ 20

3, 6, 9, _____ 30

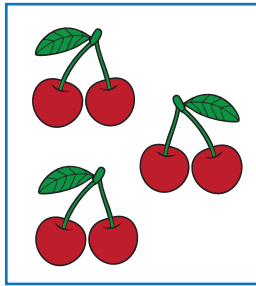
4, 8, 12, _____ 40

5, 10, 15, _____ 50

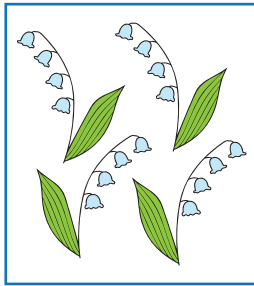
110. Նկարը սլաքով միացրու օրինակին:

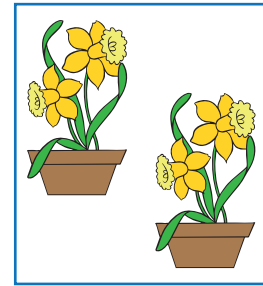
4 x 4

2 x 2

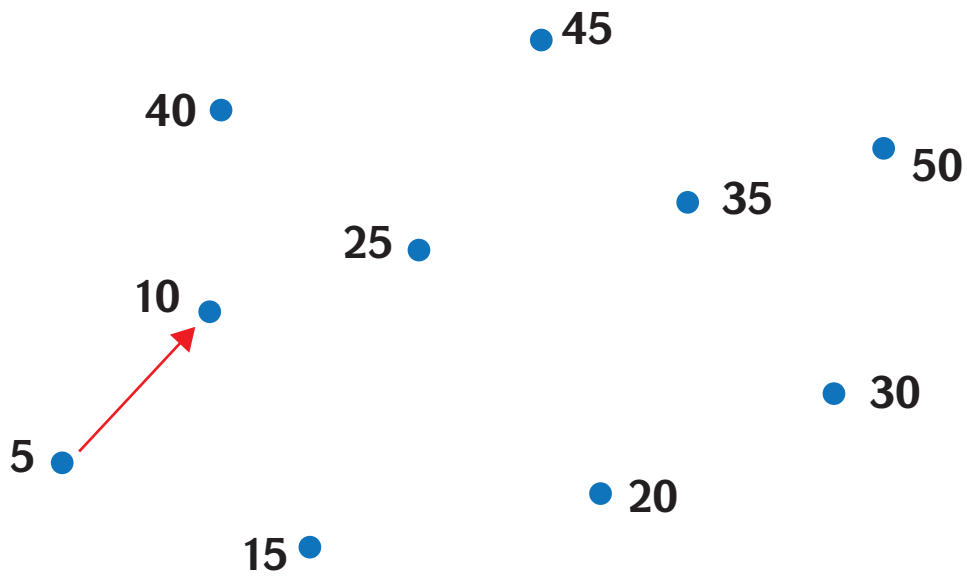
5 x 3

3 x 2

111. Կետերը գծով միացրու թվերի աճման կարգով:

- Յուրաքանչյուր անգամ ավելացրու 5:
- Տես օրինակը:

5 → 10 → 15 → 20 → 25 → 30 → 35 → 40 → 45 → 50

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

112. Ո՞ր թիվն է ընկած.

ա) 39 և 41 թվերի միջև: Գրիր:

բ) 89 և 91 թվերի միջև: Գրիր:

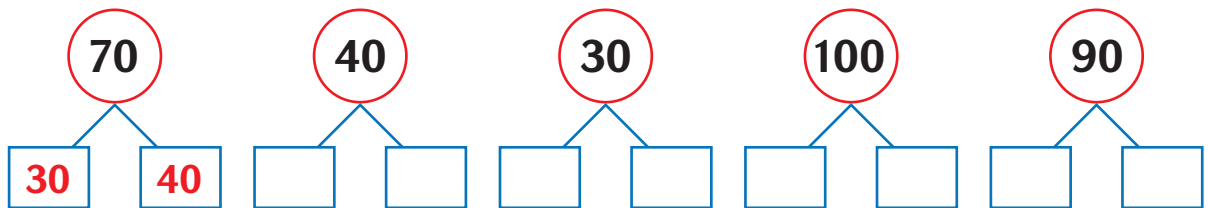
113. Խաղ. «Չորրորդն ավելորդ է»:

ա) Ընդգծիր ավելորդ թիվը:

բ) Ասա՛, ինչո՞ւ է այն ավելորդ:

1	45	83	27	5
2	100	17	54	23
3	15	18	25	35
4	20	30	54	50

114. Յուրաքանչյուր թիվ ներկայացրու երկու կլոր տասնյակների գումարի տեսքով:

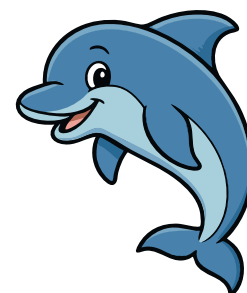
115. Դիր գործողության բաց թողնված նշանը (+ կամ -):

$30 \text{ } \color{red}{+} \text{ } 10 = 40$	$70 \text{ } \dots \text{ } 20 = 50$	$20 \text{ } \dots \text{ } 30 = 50$
$50 \text{ } \dots \text{ } 10 = 40$	$80 \text{ } \dots \text{ } 10 = 90$	$50 \text{ } \dots \text{ } 20 = 70$
$60 \text{ } \dots \text{ } 20 = 40$	$40 \text{ } \dots \text{ } 30 = 10$	$90 \text{ } \dots \text{ } 10 = 100$

116. Դատարկ վանդակներում դասավորիր թվերը փոքրից մեծ հաջորդականությամբ: Յուրաքանչյուր թվի տակ գրիր նրա տառը, օրինակ՝ 95-ի տակ: Երբ բոլոր թվերն ու տառերը ճիշտ հերթականությամբ լինեն, կստանաս կենդանու անուն:

100	95	99	98	94	96	97
ն	ի	ի	վ	ս	ն	գ

11	7	12	10	9	8
ի	դ	ն	ֆ	լ	ե

117. Լրացրո՛ւ վանդակները:

1 տասնյակ = միավոր

30 միավորը = տասնյակ

2 տասնյակ = միավոր

50 միավորը = տասնյակ

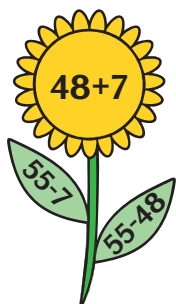
4 տասնյակ = միավոր

70 միավորը = տասնյակ

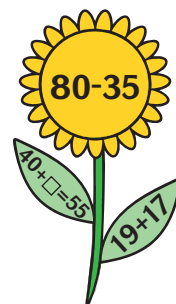
118* . Լուծիր օրինակները՝ օգտվելով գումարման օրինակից: Պատասխանները գրիր վանդակներում:

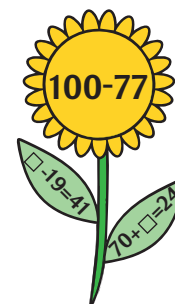
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

119*. Հաշվիր և գրի՛ր պատասխանները:

	4	14	23
	7	53 +	17
	34		19
	20	48	45

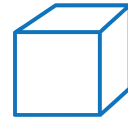
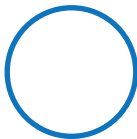
	15	30	23
	38	45 -	9
	8		18
	26	45	37

120. Յուրաքանչյուր երկրաչափական պատկերի տակ գրի՛ր նրա անունը:

1)

2)

* Աստղանիշով նշված առաջադրանքները նախատեսված են լրացուցիչ աշխատանքի համար:

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Բարսեղյան Մ. Ա., Պետրոսյան Ս. Ա.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ 3

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐՔ-ՏԵՏՐ

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների
Երրորդ դասարանի սովորողների համար

Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Տպաքանակը՝ 200:
Տպագրված է «Էդիթ Պրինտ» հրատարակչությունում,
Երևան, Դ.Մալյան 43